

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Кафедра управління державними і корпоративними
фінансами**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до самостійної роботи
з дисципліни**

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Харків – 2018

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до

друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 16 лютого 2017 р., протокол № 6.

Методичні вказівки призначено для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання.

Укладач

проф. І. Ю. Зайцева

Рецензент

проф. О. В. Колесников

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
з дисципліни

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Відповідальний за випуск Зайцева І. Ю.

Редактор Буранова Н. В.

Підписано до друку 12.05.17 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 3,0. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Програма курсу «Фінансовий менеджмент»	8
Методичні вказівки до організації самостійної підготовки студентів до модульного тестування за темами.....	11
Перелік питань теоретичного характеру для самостійного опрацювання студентами.....	77
Список літератури	80

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» пропонується до викладання студентам спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

В умовах формування ринкової економіки в Україні фінансовий менеджмент набуває все більшої актуальності, оскільки в управлінні підприємством зміщується акцент з управління виключно виробничого до управління фінансами, адже зберегти міцні ринкові позиції в умовах досить жорсткої конкуренції можна, спираючись на ефективний фінансовий менеджмент. Дисципліна «Фінансовий менеджмент» є базовою для підготовки магістрів. Її орієнтовано на засвоєння сучасних методів управління фінансами суб'єктів господарської діяльності.

«Фінансовий менеджмент» являє собою наукову дисципліну, яка вивчає комплексну систему принципів і методів розроблення і реалізації управлінських рішень, направлених на формування, розподіл та використання фінансових ресурсів підприємства і організацію його грошових потоків з метою досягнення оперативного-тактичних та стратегічних цілей.

Метою дисципліни є надання студентам поглиблених знань з питань фінансового управління підприємствами різних організаційно-правових форм та різних форм власності в умовах ринкової економіки, формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для вільного володіння сучасними методиками стратегічного та оперативного-тактичного фінансового менеджменту, а також опанування основних підходів щодо вибору, обґрунтування та реалізації найбільш ефективних фінансових рішень у процесі управління.

Основне завдання дисципліни – допомогти майбутнім спеціалістам сформувати комплексне розуміння механізму управління фінансами підприємств, навчити правильно застосовувати методичний інструментарій фінансового менеджменту, опанувати методику розроблення фінансової стратегії діяльності підприємства з урахуванням його фінансово-економічного стану на ринку, сформувати вміння застосовувати системний підхід при розробленні політики управління

прибутком, інвестиційної політики, політики управління активами підприємства, при визначенні вартості капіталу та оптимізації його структури, а також навчити правильно та своєчасно застосовувати інструменти антикризового фінансового управління.

Курс «Фінансовий менеджмент» тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Мікроекономіка», «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Фінансовий аналіз», «Інвестування», «Економічний аналіз», «Бухгалтерський облік», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» та ін.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є стратегічне та оперативно-тактичне управління фінансами підприємств різних організаційно-правових форм та різних форм власності, направлене на максимізацію фінансових результатів діяльності підприємства та максимізацію добробуту власників підприємства.

Програмою дисципліни передбачено формування у студентів відповідних знань з таких основних питань:

- необхідність і значення фінансового менеджменту в умовах реального виробництва;
- особливості організації ефективної системи інформаційного забезпечення фінансового менеджменту;
- використання теорії вартості грошей у часі у фінансових операціях;
- особливості формування системного підходу щодо управління прибутком підприємств;
- формування політики управління активами підприємства;
- специфіка визначення вартості капіталу підприємства та критерії оптимізації структури капіталу підприємства;
- розроблення політики управління інвестиційною діяльністю підприємства;
- значення та особливості управління грошовими потоками підприємства, методи їх оптимізації;
- особливості застосування інструментів антикризового фінансового управління з урахуванням ступеня фінансової кризи на підприємстві.

У результаті вивчення курсу “Фінансовий менеджмент” студенти повинні

знати:

- ✓ сутність, методологію, інструментарій та принципи фінансового менеджменту;
- ✓ систему інформаційного забезпечення фінансового менеджменту та її користувачів;
- ✓ основні напрямки політики управління прибутком підприємства та етапи її розроблення в межах стратегічного та оперативно-тактичного фінансового менеджменту;
- ✓ особливості визначення вартості всіх елементів капіталу підприємства та вплив структури капіталу на його вартість;
- ✓ основні напрямки політики управління активами підприємства та їх особливості при використанні стратегічного та оперативно-тактичного фінансового менеджменту;
- ✓ оптимальні напрямки інвестиційної політики підприємства та особливості управління реальними і фінансовими інвестиціями;
- ✓ критерії прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення своєчасної реструктуризації інвестиційного портфеля підприємства;
- ✓ сутність, цілі, завдання та методи фінансового планування і прогнозування в системі фінансового менеджменту;
- ✓ основні напрямки політики антикризового фінансового управління підприємством, внутрішні та зовнішні механізми його фінансової стабілізації;

вміти:

- ✓ застосовувати методичні підходи та інструментарій фінансового менеджменту в процесі управління підприємством;
- ✓ формувати та ефективно використовувати систему інформаційного забезпечення для прийняття рішень у процесі управління фінансами підприємства;
- ✓ розробляти оптимальну стратегічну та оперативно-тактичну фінансову політику на підприємствах різних організаційно-правових форм та різних форм власності з врахуванням їх фінансового стану та кон’юнктури ринку;
- ✓ розробляти етапи політики управління прибутком за основними напрямками з урахуванням стратегічних та

оперативно-тактичних цілей підприємства, а також проводити контроль за їх впровадженням;

- ✓ розробляти основні напрямки політики управління необоротними та оборотними активами підприємства, використовувати оптимізаційні моделі для визначення оптимального розміру товарно-матеріальних запасів, готової продукції, дебіторської заборгованості та грошових коштів підприємства;

- ✓ визначати поелементну вартість капіталу підприємства, його середньозважену вартість, граничну вартість та оцінювати вплив структури капіталу на його вартість;

- ✓ самостійно визначати оптимальні шляхи інвестиційної діяльності, застосовувати методи визначення дохідності реальних та фінансових інвестицій;

- ✓ застосовувати методичні підходи при розробленні фінансових планів та прогнозів подальшого розвитку з метою досягнення як стратегічних, так і оперативно-тактичних цілей підприємства;

- ✓ своєчасно застосовувати зовнішні та внутрішні механізми фінансової стабілізації підприємства з метою запобігання кризовому фінансовому становищу на підприємстві.

Самостійна робота студентів у межах, визначених тематичним планом дисципліни, проводиться у таких формах:

- ✓ опрацювання основних тем курсу на основі лекційного матеріалу, нормативно-правової бази;

- ✓ самостійне вивчення тем та окремих питань відповідно до рекомендованої законодавчої та нормативно-інструктивної, навчально-методичної та додаткової літератури;

- ✓ самостійний пошук додаткових інформаційно-довідкових джерел з метою посилення відповідної аргументації;

- ✓ підготовка до відповідних форм поточного контролю (контрольних робіт, тестових завдань).

Викладання курсу передбачає проведення лекцій, практичних занять. Певна частина програмного матеріалу має бути засвоєна студентами в процесі самостійної роботи, виконання тестових і розрахунково-аналітичних завдань, у т. ч. із використанням ПК, та при розгляді певних фінансових ситуацій.

ПРОГРАМА КУРСУ «ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Змістовий модуль 1. Організація фінансового менеджменту на підприємствах

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

Сутність фінансового менеджменту, його необхідність і значення в умовах ринкової економіки.

Об'єкти та суб'єкти фінансового менеджменту.

Мета, основні завдання та функції фінансового менеджменту.

Стратегічний та оперативно-тактичний фінансовий менеджмент.

Механізм фінансового менеджменту та його основні елементи.

Тема 2. Система організаційно-інформаційного забезпечення фінансового менеджменту

Організаційне забезпечення фінансового менеджменту підприємства.

Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту

Тема 3. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках

Сутність вартості грошей у часі та її вплив на прийняття фінансових рішень.

Прості ставки позикових відсотків.

Прості облікові ставки.

Складні ставки позикових відсотків.

Складні облікові ставки.

Фінансова рента. Сутність анuitету та його види.

Концепція і методичний інструментарій обліку чинника інфляції.

Концепція і методичний інструментарій обліку чинника ризику.

Концепція і методичний інструментарій обліку чинника ліквідності.

Тема 4. Управління прибутком підприємства

Сутність, мета та основні завдання управління прибутком підприємства.

Сутність і мета управління витратами підприємства.

Операційний аналіз на підприємстві. Механізм операційного важеля.

Політика управління розподілом прибутку.

Тема 5. Управління активами підприємства

Методичне забезпечення управління активами.

Склад і структура активів підприємства.

Зміст і завдання управління активами.

Управління необоротними активами підприємства.

Політика управління оборотним капіталом підприємства.

Управління виробничими запасами.

Управління дебіторською заборгованістю.

Управління грошовими активами.

Тема 6. Вартість та оптимізація структури капіталу підприємства

Поняття вартості капіталу підприємства. Середньозважена вартість капіталу.

Визначення вартості власного капіталу підприємства.

Визначення вартості позикового капіталу підприємства.

Механізм фінансового важеля.

Оптимізація структури капіталу.

Тема 7. Управління інвестиціями підприємства

Сутність інвестиційної політики підприємства. Класифікація інвестицій.

Управління реальними інвестиціями.

Сутність та класифікація фінансових інвестицій підприємства. Управління фінансовими інвестиціями.

Методи оцінки фінансових інвестицій.

Особливості управління портфелем фінансових інвестицій підприємства.

Тема 8. Управління грошовими потоками підприємства

Значення ефективного управління грошовими потоками підприємства.

Класифікація видів грошових потоків підприємства.

Принципи, мета та етапи управління грошовими потоками підприємства.

Методи оптимізації грошових потоків підприємства.

Планування грошових потоків на підприємстві.

Тема 9. Внутрішньofірмове фінансове прогнозування та планування

Сутність та необхідність фінансового прогнозування і планування на підприємстві.

Підсистеми фінансового планування: їх сутність і взаємозв'язок.

Процес бюджетування в загальній системі фінансового планування.

Види бюджетів підприємства. Особливості їх складання.

Тема 10. Політика антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства

Фінансова криза на підприємстві: сутність, ознаки і джерела виникнення.

Економіко-правові аспекти банкрутства підприємств в Україні.

Діагностика банкрутства підприємства.

Формування та реалізація політики антикризового фінансового управління підприємством.

Сутність фінансової стабілізації підприємства при загрозі банкрутства. Внутрішні і зовнішні механізми фінансової стабілізації підприємства.

Сутність і форми фінансової санації підприємства.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО МОДУЛЬНОГО ТЕСТУВАННЯ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

1.1 Принципи ефективного управління фінансовою діяльністю підприємств.

1.2 Система основних задач, що спрямовані на реалізацію головної мети фінансового менеджменту.

1.3 Функції та механізм фінансового менеджменту.

1.4 Функціональна система управління фінансовою діяльністю.

Література: [21; 24; 25; 30; 37].

Тести для перевірки знань:

Q1 Матеріальна основа фінансового менеджменту – це:

V1 фінансові потреби;

V2 оборот оборотних коштів;

V3 реальний грошовий обіг;

V4 фінансова діяльність підприємства.

Q2 Фінансовий менеджмент спрямований на управління

V1 фінансовими ресурсами;

V2 фінансовими відносинами;

V3 фінансовими ресурсами і відносинами;
V4 усіма ресурсами підприємства.

Q3 Фінансовий менеджмент виконує комплекс таких функцій:

V1 відтворна, розподільча, координуюча;
V2 відтворна, розподільча, контрольна;
V3 відтворна, регулювальна, контрольна;
V4 розподільча, контрольна, планова.

Q4 На сучасному етапі основні напрямки державного нормативно-правового регулювання фінансової діяльності підприємств включають у себе:

V1 регулювання амортизаційної політики підприємств, регулювання кредитних операцій, регулювання грошового обігу та форм розрахунків, валютне регулювання;

V2 регулювання процедури та форм санації підприємства; регулювання процедури банкрутства і ліквідації підприємства, кредитування;

V3 регулювання фінансових аспектів створення підприємств різних організаційно-правових форм та різних форм власності, створення чинної системи фінансових та інших санкцій за порушення підприємством встановлених правових норм здійснення фінансової діяльності;

V4 формування системи вимог до створення та діяльності фінансових інститутів, з якими співпрацюють підприємства.

Q5 Матеріальна основа фінансового менеджменту— це:

V1 реальний грошовий оборот;
V2 основні активи;
V3 запаси;
V4 грошові кошти.

Q6 Об'єктом управління у фінансовому менеджменті є:

V1 персонал;
V2 фінансові ресурси;
V3 організація фінансової роботи;
V4 організації збуту продукції.

Q7 Яке визначення фінансового менеджменту, на ваш погляд, є найбільш точним:

V1 система методів, пов'язаних з формуванням і розподілом фінансових ресурсів підприємства;

V2 система принципів, пов'язаних з використанням фінансових ресурсів підприємства;

V3 мистецтво управління розподілом фінансових ресурсів підприємства;

V4 мистецтво управління фінансовою діяльністю підприємства.

Q8 Яке визначення головної мети фінансового менеджменту вважається найточнішим?

V1 оптимізація грошового обороту підприємства;

V2 забезпечення максимізації добробуту власників підприємства;

V3 мінімізація ризиків;

V4 максимізація прибутку підприємства.

Q9 Правове забезпечення фінансового менеджменту – це:

V1 інструкції;

V2 нормативи;

V3 норми;

V4 закони.

Q10 Нормативне забезпечення фінансового менеджменту – це:

V1 закони;

V2 укази Президента;

V3 постанови уряду;

V4 нормативи.

Q11 Що таке фінансовий контроль?

V1 система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту;

V2 процес дослідження фінансового стану підприємства;

V3 особлива сфера вартісного контролю за фінансовою діяльністю всіх економічних суб'єктів, дотриманням фінансово-господарського законодавства, доцільністю витрат;

V4 процес управління грошовим оборотом, формуванням і використанням фінансових ресурсів підприємства.

Q12 Управління фінансами включає основні складові:

V1 фінансове забезпечення і фінансове регулювання;

V2 органи управління та форми і методи управлінської діяльності;

V3 нормативне і правове забезпечення;

V4 фінансовий і кредитний механізми.

Q13 Яке визначення найкраще характеризує зміст фінансової політики держави?

V1 розроблення основних напрямів формування і використання фінансів, виходячи із необхідності вирішення економічних і соціальних завдань суспільства;

V2 розроблення основних напрямів економічного і соціального розвитку суспільства (держави);

V3 розроблення заходів щодо регулювання грошового обороту і операцій на відкритому ринку цінних паперів;

V4 розроблення заходів щодо охорони довкілля.

Q14 Необхідними умовами функціонування фінансового менеджменту є:

V1 фінансове забезпечення і фінансове регулювання;

V2 підприємницька діяльність; самофінансування; ринкове ціноутворення;

V3 нормативне і правове забезпечення;

V4 фінансовий і кредитний механізми.

Q15 Предметом фінансового менеджменту є:

V1 стратегічне та оперативно-тактичне управління фінансами підприємств різних організаційно-правових форм та різних форм власності, направлене на максимізацію фінансових результатів діяльності підприємства та максимізацію добробуту власників підприємства;

V2 постійне урахування та пристосування до мінливих умов зовнішнього середовища, швидке реагування на зміни кон'юнктури товарного та фінансового ринку;

V3 необоротні та оборотні активи, власний, залучений та позиковий капітал, фінансові результати діяльності підприємства, грошові потоки підприємства;

V4 спеціальна група людей (фінансова дирекція як апарат управління, фінансовий менеджер як керівник), яка за допомогою різних форм і методів управління забезпечує цілеспрямоване функціонування об'єкта.

Q16 Управління капіталом підприємства передбачає:

V1 розроблення політики формування, розподілу та використання прибутку підприємства, розроблення та реалізацію дивідендної політики для підприємств акціонерної форми господарювання;

V2 визначення оптимальних варіантів формування витрат, розроблення гнучкої політики ціноутворення;

V3 визначення оптимальної структури капіталу підприємства з точки зору мінімізації ризику втрати фінансової незалежності та мінімізації вартості капіталу підприємства;

V4 досягнення фінансової стабільності системи в цілому, а не окремих її елементів і підсистем.

Q17 Принцип альтернативності передбачає:

V1 те, що в якій би сфері діяльності підприємства не приймалося управлінське рішення, воно прямо або побічно впливає на формування грошових потоків і результати фінансової діяльності;

V2 досягнення фінансової стабільності системи в цілому, а не окремих її елементів і підсистем;

V3 відповідність реалізації механізму фінансового менеджменту поставленим загальним цілям підприємства;

V4 те, що підготовка кожного управлінського рішення у сфері формування і використання фінансових ресурсів і організації грошового обороту має враховувати альтернативні можливості дій.

Q18 До об'єктів фінансового менеджменту на підприємствах відносять:

V1 необоротні та оборотні активи, власний, залучений та позиковий капітал, фінансові результати діяльності підприємства, грошові потоки підприємства;

V2 апарат управління;

V3 підприємницьку діяльність;

V4 стратегічне та оперативно-тактичне управління фінансами підприємств різних організаційно-правових форм та різних форм власності, спрямоване на максимізацію фінансових результатів діяльності підприємства та максимізацію добробуту власників підприємства.

Q19 Управління фінансовими результатами діяльності підприємства включає:

V1 постійне урахування та пристосування до мінливих умов зовнішнього середовища, швидке реагування на зміни кон'юнктури товарного та фінансового ринку, своєчасне отримання інформації про зміни у законодавстві і приймання відповідних рішень;

V2 визначення оптимальної структури капіталу підприємства з точки зору мінімізації ризику втрати фінансової незалежності та мінімізації вартості капіталу підприємства;

V3 визначення оптимальних варіантів формування витрат, розроблення гнучкої політики ціноутворення, розроблення політики формування, розподілу та використання прибутку підприємства, розроблення та реалізацію дивідендної політики для підприємств акціонерної форми господарювання;

V4 стратегічне та оперативно-тактичне управління фінансами підприємств різних організаційно-правових форм та різних форм власності, спрямоване на максимізацію фінансових результатів діяльності підприємства та максимізацію добробуту власників підприємства.

Q20 Ринковий механізм регулювання фінансової діяльності підприємства формується:

V1 у межах самого підприємства, впливаючи певною мірою на прийняття оперативно-тактичних рішень в управлінні фінансами;

V2 на основі кон'юнктури фінансового ринку;

V3 за рахунок використання техніко-економічних розрахунків, балансового, економіко-статистичного, економіко-математичного методів;

V4 у процесі формування нормативних вимог до уніфікації параметрів конкретних фінансових інструментів, що використовуються підприємством, та регламентації правил ведення операцій з ними.

Тема 2. Система організаційно-інформаційного забезпечення фінансового менеджменту

2.1 Організаційне забезпечення фінансового менеджменту підприємства.

2.2 Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту.

Література: [21; 24; 25; 30; 37,38].

Тести для перевірки знань:

Q1 Ієрархічна будова центрів управління підприємством передбачає ...

V1 їх розподіл за видами діяльності;

V2 виділення різних рівнів управління;

V3 їх розподіл за функціями управління;

V4 розподіл усіх структурних одиниць на відокремлені центри відповідальності.

Q2 Функціональна будова центрів управління підприємством ґрунтується:

V1 на їх розподілі за видами діяльності;

V2 виділенні різних рівнів управління;

V3 їх розподілі за функціями управління;

V4 розподілі всіх структурних одиниць на відокремлені центри відповідальності.

Q3 До складу спеціалізованих фінансових служб підприємства, як правило, входить...

- V1 відділ маркетингу;
- V2 відділ матеріально-технічного постачання;
- V3 відділ кадрів;
- V4 служба контролінгу.

Q4 Знайдіть правильне доповнення відповіді: «Центр відповідальності — це структурний підрозділ підприємства...»

V1 керівник якого самостійно приймає управлінські рішення в межах своєї компетенції;

V2 що оперативно керується безпосередньо директором підприємства;

V3 який повністю контролює окремі аспекти фінансової діяльності підприємства;

V4 керівник якого виконує рішення дирекції підприємства і доводить їх до безпосередніх виконавців.

Q5 До складу зовнішніх користувачів фінансової інформації про підприємство входять:

V1 власники підприємства (акціонери);

V2 податкові органи;

V3 фінансові менеджери всіх рівнів;

V4 персонал підприємства.

Q6 До складу внутрішніх користувачів фінансової інформації про підприємство входять:

V1 аудиторські фірми;

V2 власники підприємства (акціонери);

V3 зовнішні консультанти та експерти;

V4 кредитори підприємства.

Q7 До складу показників макроекономічного розвитку належать:

V1 сума власного капіталу підприємства;

V2 обсяг виробленої продукції;

V3 вартість активів підприємств;

V4 облікова ставка центрального банку.

Q8 До складу показників галузевого розвитку належать:

- V1 індекс інфляції;
- V2 ставка оподаткування прибутку від основної діяльності;
- V3 обсяг грошової емісії;
- V4 індекс цін на продукцію галузі.

Q9 Вкажіть джерела інформації, які переважно використовуються внутрішніми користувачами фінансової інформації про підприємство:

- V1 обов'язкова фінансова (бухгалтерська) звітність;
- V2 державний бюджет;
- V3 облікова ставка НБУ;
- V4 висновки зовнішніх аудиторів.

Q10 Фінансова стратегія держави — це:

V1 сформована система довготермінових цілей фінансової діяльності й найефективніших шляхів їх досягнення, які визначаються фінансовою ідеологією;

V2 напрями, форми і методи використання фінансових ресурсів;

V3 система принципів і методів розроблення та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із рухом фінансових ресурсів;

V4 процес визначення оптимальної структури капіталу.

Q11 Організаційна структура системи управління фінансами на підприємстві значною мірою залежить:

V1 від обсягу виробленої продукції;

V2 розмірів підприємства, специфіки його виробничо-господарської діяльності, форми організації підприємницької діяльності, а також стану ринку фінансових ресурсів у державі;

V3 зовнішніх консультантів і експертів;

V4 служби контролінгу.

Q12 Управління рухом фінансових ресурсів передбачає:

V1 підвищення ефективності контролю за реалізацією прийнятих управлінських рішень;

V2 координацію дій усіх структурних підрозділів підприємства;

V3 доступ до таких інструментів фінансового ринку, як акції та облігації;

V4 вирішення питань, пов'язаних із банківським кредитуванням, розподілом прибутку, управлінням грошовими коштами, дебіторською та кредиторською заборгованістю.

Q13 Під фінансовою службою підприємства розуміють:

V1 самостійний структурний підрозділ, який виконує певні функції в системі управління підприємством;

V2 контроль за реалізацією прийнятих управлінських рішень у сфері фінансового менеджменту;

V3 структурний підрозділ, який нарощує обсяг фінансових ресурсів переважно за рахунок прибутку;

V4 підрозділ, який здійснює розроблення нормативів на підприємстві.

Q14 Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту передбачає:

V1 поділ праці і службових обов'язків між фінансовими підрозділами і працівниками апарату управління з підготовки, прийняття і реалізації управлінських рішень;

V2 взаємопов'язану сукупність внутрішніх структурних підрозділів підприємства, що забезпечують розроблення та реалізацію управлінських рішень і несуть відповідальність за отримані результати;

V3 координацію дій усіх структурних підрозділів підприємства;

V4 формування оптимальної структури капіталу за рахунок банківських позик і залучення коштів шляхом емісії акцій та облігацій, планування злиття з рівнозначними підприємствами і поглинання неконкурентоспроможних підприємств.

Q15 До складу фінансового управління можуть входити декілька відділів, що мають виконувати такі завдання:

V1 розподіл усіх структурних одиниць на відокремлені центри відповідальності;

V2 формування чинної системи економічних стимулів до використання в практиці фінансової діяльності підприємств

найбільш ефективних напрямів і форм цієї діяльності, прогресивних видів фінансових інструментів;

V3 забезпечення своєчасного виконання зобов'язань перед бюджетом, банківськими та фінансово-кредитними установами, постачальниками, працівниками та власниками підприємства; організація розрахунків;

V4 створення чинної системи фінансових та інших санкцій за порушення підприємством встановлених правових норм здійснення фінансової діяльності.

Q16 Інформаційна система, або система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, являє собою:

V1 фінансову звітність;

V2 упорядковані потоки фінансової інформації;

V3 звітування перед державою про правильність податкових відрахувань;

V4 процес безперервного цілеспрямованого відбору відповідних інформативних показників, необхідних для проведення аналізу, планування та підготовки ефективних управлінських рішень щодо фінансової діяльності підприємства.

Q17 Фінансова звітність ґрунтується на таких основних принципах:

V1 періодичність, превалювання сутності над формою, автономність, безперервність;

V2 послідовність, повне висвітлення, адаптивність;

V3 єдиний грошовий вимірник, історична (фактична) собівартість, визначеність;

V4 обачність, нарахування та відповідність доходів і витрат, упередженість.

Q18 В Україні основними формами звітності є:

V1 фінансова звітність;

V2 «Баланс», «Звіт про фінансові результати», «Звіт про рух грошових коштів», «Звіт про власний капітал» та примітки;

V3 консолідована фінансова звітність;

V4 «Баланс», «Звіт про фінансові результати», «Звіт про рух грошових коштів».

Q19 Зміст балансу відображає:

V1 доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний період;

V2 формування та розподіл грошових потоків підприємства протягом звітного періоду за видами діяльності;

V3 наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємством на дату балансу;

V4 обрану облікову політику підприємства.

Q20 Статистична звітність призначена:

V1 для поточного оперативного контролю та управління підприємством на момент здійснення господарських операцій або одразу після їх завершення;

V2 статистичного вивчення господарської діяльності підприємств і галузей народного господарства;

V3 синтетичного та аналітичного бухгалтерського обліку;

V4 оцінки якості управління.

Тема 3. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках

3.1 Концепція і методичний інструментарій оцінки вартості грошей у часі.

3.2 Математичні основи фінансового менеджменту (прості ставки позикових відсотків, прості облікові ставки, складні ставки позикових відсотків, складні облікові ставки).

3.3 Концепція і методичний інструментарій обліку чинника інфляції.

3.4 Концепція і методичний інструментарій обліку чинника ризику.

3.5 Концепція і методичний інструментарій обліку чинника ліквідності.

Література: [21; 24; 25; 26; 30; 37; 38].

Тести для перевірки знань:

Q1 Концепція вартості грошей у часі полягає:

V1 в необхідності обліку чинника часу в процесі здійснення будь-яких довгострокових фінансових операцій;

V2 обліку векселів і інших грошових зобов'язань;

V3 виплаті дивідендів;

V4 сплаті відсотків за кредит.

Q2 Відсоткова ставка – це:

V1 проміжок часу, за який нараховуються відсотки;

V2 величина, що показує, у скільки разів збільшився первинний капітал;

V3 дохід від надання капіталу у борг у різних формах (позики, кредити і т. д.) або від інвестицій виробничого або фінансового характеру;

V4 величина, що характеризує інтенсивність нарахування відсотків.

Q3 Множник (коефіцієнт) нарощування — це:

V1 збільшення суми боргу за рахунок приєднання нарахованих відсотків (доходу);

V2 величина, що показує, в скільки разів виріс первинний капітал;

V3 величина, що характеризує інтенсивність нарахування відсотків;

V4 дохід від надання капіталу у борг в різних формах (позики, кредити і т. д.), або від інвестицій виробничого або фінансового характеру.

Q4 Період нарахування — це:

V1 проміжок часу, за який нараховуються відсотки (отримується дохід);

V2 термін нарахованого за певний інтервал доходу до суми, наявної на початок даного інтервалу;

V3 мінімальний період, після якого відбувається нарахування відсотків;

V4 приєднання нарахованих відсотків за певний термін.

Q5 Антисипативний спосіб (попередній) нарахування відсотків передбачає:

V1 збільшення суми боргу за рахунок приєднання нарахованих відсотків (доходу);

V2 надання капіталу у борг у різних формах (позики, кредити і т. д.) або від інвестицій виробничого або фінансового характеру;

V3 нарахування відсотків наприкінці кожного інтервалу нарахування;

V4 нарахування відсотків на початку кожного інтервалу нарахування.

Q6 Дисконтування – це:

V1 визначення сучасної величини P нарощеної суми S ;

V2 визначення величини нарощеної суми S ;

V3 загальна сума відсоткових грошей за весь період нарахування;

V4 нарахування відсотків на початку кожного інтервалу нарахування.

Q7 Компаундинг – це:

V1 визначення сучасної величини P нарощеної суми S ;

V2 визначення величини нарощеної суми S ;

V3 загальна сума відсоткових грошей за весь період нарахування;

V4 нарахування відсотків на початку кожного інтервалу нарахування.

Q8 Визначити період нарахування, за який первинний капітал у розмірі 15 тис. грн збільшиться до 30 тис. грн, якщо використовується проста ставка відсотків 28 % річних:

V1 2,6 року;

V2 2 року;

V3 3,43 року;

V4 3,57 року.

Q9 Дисконт — це:

V1 дохід від надання капіталу у борг у різних формах (позики, кредити і т. д.) або від інвестицій виробничого або фінансового характеру;

V2 надання капіталу у борг у різних формах (позики, кредити і т. д.) або від інвестицій виробничого або фінансового характеру;

V3 дохід, отриманий за обліковою ставкою, тобто різниця між розміром кредиту і безпосередньо видаваною сумою;

V4 величина, що показує, у скільки разів збільшився первинний капітал.

Q10 Кредит видається на півроку за простою обліковою ставкою 20 %. Розрахувати суму, що отримується позичальником, і величину дисконту, якщо потрібно повернути 30 тис. грн:

V1 27 тис. грн, 3 тис. грн;

V2 3 тис. грн, 27 тис. грн;

V3 24 тис. грн, 5 тис. грн;

V4 немає правильної відповіді.

Q11 Прості відсотки...

V1 після кожного інтервалу нарахування застосовуються до суми боргу і нарахованих за попередні інтервали відсотків;

V2 застосовуються до однієї і тієї самої первинної грошової суми протягом всього періоду нарахування;

V3 застосовуються зазвичай у довгострокових фінансових операціях, коли інтервал нарахування збігається з періодом нарахування (і складає, як правило, термін менш одного року);

V4 коли після кожного інтервалу нарахування кредиторіві не виплачуються відсотки.

Q12 Визначити сучасну (поточну, справжню, приведену) величину суми 50 млн грн, що виплачується через три роки, при використанні ставки складних відсотків 12 % річних:

V1 702 тис. грн;

V2 600 тис. грн;

V3 70 млн грн;

V4 70 млн 246 тис. 400 грн.

Q13 Визначити сучасне значення суми 20 тис. грн, яка буде виплачена через два роки, при використанні складної облікової ставки 20 % річних:

V1 2,8 тис. грн;

V2 13 тис. грн;

V3 12 млн грн;

V4 немає правильної відповіді.

Q14 Фінансовою рентою, або просто рентою, називають:

V1 дохід, отриманий за обліковою ставкою, тобто різниця між розміром кредиту і безпосередньо видаваною сумою;

V2 грошовий потік, в якому платіж (надходження або вибуття грошових коштів) відбувається один раз на рік, p -строкова рента передбачає, що платіж здійснюється p разів на рік.

V3 тип грошового потоку, кожний платіж якого або одна і та сама величина, або ж величина, що змінюється за яким-небудь законом (наприклад, має постійний темп зростання);

V4 збільшення суми боргу за рахунок приєднання нарахованих відсотків (доходу).

Q15 Річна рента – це:

V1 дохід, отриманий за обліковою ставкою, тобто різниця між розміром кредиту і безпосередньо видаваною сумою;

V2 грошовий потік, в якому платіж (надходження або вибуття грошових коштів) відбувається один раз на рік, p -строкова рента передбачає, що платіж здійснюється p разів на рік;

V3 тип грошового потоку, кожний платіж якого або одна і та сама величина, або ж величина, що змінюється за яким-небудь законом (наприклад, має постійний темп зростання);

V4 збільшення суми боргу за рахунок приєднання нарахованих відсотків (доходу).

Q16 Розрахувати майбутню вартість анuitету, здійснюваного на умовах попередніх платежів (пренумерандо), за таких даних: період платежів по анuitету передбачений протягом 5 років; інтервал платежів по анuitету складає один рік (платежі вносяться на початку року); сума кожного окремого платежу (члена анuitету) складає 1 тис. грн; використовується для нарощування вартості відсоткова ставка складає 10 % у рік (0,1):

V1 6 тис. 716 грн;

V2 200 грн;

V3 1 тис. 100 грн;

V4 6 тис. 800 грн.

Q17 Розрахувати справжню вартість анuitету, здійснюваного на умовах попередніх платежів (пренумерандо), за таких даних: період платежів по анuitету передбачений протягом 5 років; інтервал платежів по анuitету складає один рік (при внесенні платежів на початку року); сума кожного окремого платежу (члена анuitета) складає 1 тис. грн; використовується для дисконтування вартості ставка відсотка (дисконтна ставка) складає 10 % у рік (0,1):

V1 4 тис. 169 грн;

V2 1 тис. 100 грн;

V3 1 тис. 200 грн;

V4 4 тис. 200 грн.

Q18 Розрахувати справжню вартість анuitету, здійснюваного на умовах подальших платежів (постнумерандо), за даними, викладеними в попередньому прикладі (за умови внеску платежів в кінці року):

V1 4 тис. 169 грн;

V2 1 тис. 100 грн;

V3 3 тис. 790 грн;

V4 4 тис. 200 грн.

Q19 Концепція обліку впливу чинника інфляції в управлінні різними аспектами фінансової діяльності підприємства полягає:

V1 у процесі постійного перевищення темпів зростання грошової маси над товарною (включаючи вартість послуг), внаслідок чого відбувається переповнювання каналів грошового обороту, що супроводжується їх знеціненням і зростанням цін.

V2 необхідності реального віддзеркалення вартості його активів і грошових потоків, а також у забезпеченні відшкодування втрат доходів, що викликаються інфляційними процесами, при здійсненні різних фінансових операцій;

V3 оцінці розмірів грошових активів у відповідних грошових одиницях без урахування зміни купівельної вартості грошей у даному періоді;

V4 оцінці розмірів грошових активів з урахуванням зміни рівня купівельної вартості грошей у даному періоді, викликаного інфляцією.

Q20 Розрахувати реальну річну відсоткову ставку на майбутній рік з урахуванням таких даних: номінальна річна відсоткова ставка за опційними і ф'ючерсними операціями на фондовій біржі на майбутній рік склалася у розмірі 21 %; прогнозований річний темп інфляції складає 8 %:

V1 13 %;

V2 10 %;

V3 12,03 %

V4 немає правильної відповіді.

Q21 Інфляція – це...

V1 показник, що характеризує розмір знецінення (зниження купівельної спроможності) грошей у певному періоді, виражений приростом середнього рівня цін у відсотках до їх номіналу на початок періоду;

V2 показник, що характеризує реальний приріст середнього рівня цін у даному минулому періоді;

V3 ставка відсотка, що встановлюється з урахуванням зміни купівельної вартості грошей у даному періоді у зв'язку з інфляцією;

V4 процес постійного перевищення темпів зростання грошової маси над товарною (включаючи вартість послуг), внаслідок чого відбувається переповнювання каналів грошового обороту, що супроводжується їх знеціненням і зростанням цін.

Q22 Темп інфляції – це...

V1 показник, що характеризує розмір знецінення (зниження купівельної спроможності) грошей у певному періоді, виражений приростом середнього рівня цін у відсотках до їх номіналу на початок періоду;

V2 показник, що характеризує реальний приріст середнього рівня цін у даному минулому періоді;

V3 ставка відсотка, що встановлюється з урахуванням зміни купівельної вартості грошей у даному періоді у зв'язку з інфляцією;

V4 процес постійного перевищення темпів зростання грошової маси над товарною (включаючи вартість послуг), внаслідок чого відбувається переповнювання каналів звернення

грошового обороту, що супроводжується їх знеціненням і зростанням цін.

Q23 Індекс інфляції – це...

V1 показник, що характеризує реальний приріст середнього рівня цін у даному минулому періоді;

V2 показник, що характеризує загальне зростання рівня цін у певному періоді, визначуваний шляхом підсумовування базового їх рівня на початок періоду (що приймається за одиницю) і темпу інфляції в даному періоді (вираженого десятковим дробом);

V3 ставка відсотка, що встановлюється з урахуванням зміни купівельної вартості грошей в даному періоді у зв'язку з інфляцією;

V4 процес постійного перевищення темпів зростання грошової маси над товарною (включаючи вартість послуг), внаслідок чого відбувається переповнювання каналів грошового обороту, що супроводжується їх знеціненням і зростанням цін.

Q24 Номінальна відсоткова ставка – це...

V1 ставка відсотка, що встановлюється без урахування зміни купівельної вартості грошей у зв'язку з інфляцією (або загальна відсоткова ставка, в якій не елімінована її інфляційна складова);

V2 додатковий прибуток, що виплачується (або передбачений до виплати) кредиторів або інвесторів з метою відшкодування фінансових втрат від знецінення грошей у зв'язку з інфляцією;

V3 оцінка розмірів грошових активів з урахуванням зміни рівня купівельної вартості грошей у даному періоді, викликаного інфляцією;

V4 процес постійного перевищення темпів зростання грошової маси над товарною (включаючи вартість послуг), внаслідок чого відбувається переповнювання каналів грошового обороту, що супроводжується їх знеціненням і зростанням цін.

Q25 Реальна відсоткова ставка – це...

V1 ставка відсотка, що встановлюється без урахування зміни купівельної вартості грошей у зв'язку з інфляцією (або

загальна відсоткова ставка, в якій не елімінована її інфляційна складова);

V2 додатковий прибуток, що виплачується (або передбачений до виплати) кредиторів або інвесторів з метою відшкодування фінансових втрат від знецінення грошей у зв'язку з інфляцією;

V3 оцінка розмірів грошових активів з урахуванням зміни рівня купівельної вартості грошей у даному періоді, викликаного інфляцією;

V4 ставка відсотка, що встановлюється з урахуванням зміни купівельної вартості грошей в даному періоді у зв'язку з інфляцією.

Q26 Визначити номінальну майбутню вартість вкладу з урахуванням чинника інфляції за таких умов: первинна сума вкладу складає 2 тис. грн; реальна річна відсоткова ставка, використовувана для нарощування вартості вкладу, складає 22 %; прогнозований річний темп інфляції складає 12 %; загальний період розміщення вкладу складає 2 роки при нарахуванні відсотка один раз у рік:

V1 2 тис. 292,86 грн;

V2 2657 грн;

V3 292,86 грн;

V4 немає правильної відповіді.

Q27 Ризик може бути:

V1 припустимим, критичним, порівняним;

V2 критичним, катастрофічним, помірним;

V3 припустимим, критичним, катастрофічним;

V4 припустимим, критичним, доцільним.

Q28 Контроль за реалізацією програм управління ризиком містить такі елементи:

V1 коригування на будь-якому етапі всього процесу для максимального зближення результатів із установленими нормативами;

V2 прогнозування рівня додаткових витрат, оцінку можливого збитку, використання усього фінансового механізму для ліквідації загрози ризику або його наслідків;

V3 створення таких засобів, як сигналізація, придбання сейфів, системи контролю якості продукції, захист інформації від несанкціонованого доступу та ін.;

V4 немає правильної відповіді.

Q29 Концепція врахування чинника ліквідності передбачає:

V1 забезпечення формування необхідного рівня прибутковості фінансових операцій і розроблення системи заходів, що мінімізують їхні негативні фінансові наслідки для господарської діяльності підприємства;

V2 об'єктивну оцінку рівня ризику з метою забезпечення формування необхідного рівня прибутковості фінансових операцій і розроблення системи заходів, що мінімізують його негативні фінансові наслідки для господарської діяльності підприємства;

V3 те, що одна і та сама сума грошей у різні періоди часу має різну вартість; ця вартість у даний час завжди вища, ніж у будь-якому майбутньому періоді;

V4 об'єктивну оцінку її рівня за певними об'єктами інвестування з метою забезпечення необхідного рівня дохідності, який відшкодовує можливе уповільнення грошового обороту при реінвестуванні капіталу.

Q30 Метою управління ризиком є...

V1 зниження збитків, пов'язаних із даним ризиком до мінімуму;

V2 інвестування з метою забезпечення необхідного рівня дохідності;

V3 розроблення нормативів для визначення прийнятних результатів;

V4 підвищення добробуту населення.

Тема 4. Управління прибутком підприємства

4.1 Сутність, мета та основні завдання управління прибутком підприємства.

4.2 Сутність і мета управління витратами підприємства.

4.3 Операційний аналіз на підприємстві. Механізм операційного важеля.

4.4 Політика управління розподілом прибутку.

Література: [21; 24; 25; 26; 30; 37; 38].

Тести для перевірки знань:

Q1 Валова маржа – це:

V1 різниця між виручкою та витратами постійними;

V2 різниця між виручкою та витратами змінними;

V3 сума постійних та змінних витрат;

V4 сума прибутку та змінних витрат.

Q2 Запас фінансової міцності визначається як:

V1 різниця між виручкою від реалізації та порогом рентабельності;

V2 різниця між виручкою від реалізації та витратами;

V3 різниця між виручкою та прибутком;

V4 різниця між виручкою та ПДВ.

Q3 Витрати підприємства характеризують:

V1 загальну суму надходжень, отриманих від видів діяльності підприємства;

V2 вартісну оцінку господарської діяльності підприємства у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах;

V3 суму коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби підприємства;

V4 розмір амортизаційних відрахувань.

Q4 Оберіть правильне визначення економічної суті рентабельності:

V1 абсолютна сума прибутку, отриманого від операційної діяльності;

V2 рівень дохідності підприємства;

V3 перевищення прибутку від фінансових операцій над збитками від цих операцій;

V4 перевищення виручки від реалізації продукції над її собівартістю.

Q5 Фінансова діяльність підприємства — це:

V1 процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання;

V2 використання різних прийомів і методів для фінансового

V3 забезпечення функціонування підприємства;

V4 управління фінансовими відносинами через фінансові важелі та методи аналізу господарської діяльності підприємства.

Q6 Визначте умову, за якої виробництво продукції підприємства буде вигідним для бізнесу;

V1 фактичний обсяг виробництва та реалізації продукції менший за порогову кількість товару;

V2 фактичний обсяг реалізації продукції менший за порогову кількість товару, проте підприємство за обсягом виробництва дану межу зуміло перейти;

V3 фактичний обсяг виробництва та реалізації продукції більший за порогову кількість товару;

V4 фактичний обсяг виробництва продукції менший за порогову кількість товару, проте за рахунок значних запасів нереалізованої продукції реалізовано більше за порогову кількість товару.

Q7 Дія операційного важеля проявляється в тому, що:

V1 довільна зміна виручки не призводить до зміни прибутку.

V2 довільна зміна виручки завжди спричиняє більшу зміну прибутку.

V3 довільна зміна виручки завжди спричиняє меншу зміну прибутку.

V4 довільна зміна виручки не завжди спричиняє зміну прибутку.

Q8 Які чинники впливають на поріг рентабельності?

V2 чистий прибуток;

V3 прибуток до оподаткування;

V4 амортизаційні відрахування.

Q9 Маржинальний дохід (валова маржа) – це:

V1 виручка – змінні витрати;

V2 прибуток + змінні витрати;

V3 змінні витрати + постійні витрати;
V4 прибуток + змінні витрати.

Q10 Ефект операційного левериджу стабільний:
V1 у середньостроковому періоді;
V2 короткостроковому періоді;
V3 довгостроковому періоді;
V4 завжди.

Q11 Оберіть правильне визначення поняття «Управління прибутком»:

V1 оптимізація розміру витрат та їх рівня, що забезпечує високі темпи розвитку фінансово-господарської діяльності і досягнення запланованих обсягів прибутку підприємства;

V2 процес розроблення і прийняття рішень щодо формування, розподілу і використання прибутку на підприємстві з метою забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періоді;

V3 проведення аналізу формування, розподілу і використання прибутку;

V4 розроблення ефективної стимулюючої системи щодо формування прибутку і його ефективного використання.

Q12 Які з наведених позицій можна віднести до завдань управління прибутком?

V1 забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства в довгостроковому періоді;

V2 розроблення цілеспрямованої комплексної політики управління прибутком;

V3 здійснення планування процесу формування, розподілу і використання прибутку;

V4 здійснення ефективного контролю за реалізацією прийнятих рішень у сфері формування і використання прибутку.

Q13 Управління витратами підприємства полягає:

V1 в оптимізації розміру витрат та їх рівня, що забезпечує високі темпи розвитку фінансово-господарської діяльності і досягнення запланованих обсягів прибутку підприємства;

V2 процесі розроблення і прийняття рішень щодо формування, розподілу і використання прибутку на підприємстві з метою забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періоді;

V3 проведенні аналізу формування, розподілу і використання прибутку;

V4 розробленні ефективної стимулюючої системи щодо формування прибутку і його ефективного використання.

Q14 Які з тверджень є правильними? Ефективне управління витратами дає можливість:

V1 створювати конкурентну продукцію за рахунок більш низьких витрат і, отже, цін;

V2 використовувати гнучке ціноутворення;

V3 давати об'єктивні дані для формування бюджету підприємства;

V4 усі твердження є правильними.

Q15 Постійні витрати не залежать від...

V1 амортизаційних відрахувань;

V2 обсягу реалізації в певному діапазоні, до того моменту, поки подальше нарощення обсягів виробництва не вимагатиме збільшення виробничих потужностей;

V3 заробітної плати адміністративного персоналу;

V4 витрат на оренду.

Q16 Змінні витрати – це...

V1 витрати, які формуються незалежно від обсягів виробництва продукції;

V2 збільшення працівників адміністративного апарату;

V3 витрати, сумарний розмір яких змінюється пропорційно до зміни обсягу реалізації продукції, зокрема, заробітна плата виробничого персоналу, витрати на сировину та матеріали;

V4 витрати на оренду.

Q17 До внутрішніх чинників, що впливають на прибуток, відносять:

V1 середньоринкову норму на ринковий капітал;

V2 стадію кон'юнктури;

V3 прозорість фондового ринку;

V4 інвестиційні можливості реалізації високодохідних проектів.

Q18 До зовнішніх чинників, що впливають на прибуток, відносять:

V1 середньоринкову норму на ринковий капітал;

V2 стадію життєвого циклу підприємства;

V3 рівень коефіцієнта фінансового важеля;

V4 інвестиційні можливості реалізації високодохідних проектів.

Q19 Консервативний підхід до формування дивідендної політики передбачає:

V1 політику гарантованого мінімуму і екстрадивідендів;

V2 політику постійного зростання розміру дивідендів;

V3 залишкову політику дивідендних виплат;

V4 політику стабільного рівня дивідендів.

Q20 Політика стабільного рівня дивідендних виплат передбачає:

V1 встановлення довгострокового нормативного коефіцієнта дивідендних виплат (або норматив розподілу прибутку на споживану і капіталізовану її частини);

V2 стабільне зростання рівня дивідендних виплат у розрахунку на одну акцію;

V3 зростання дивідендів у фіксованому відсотку приросту до їхнього розміру в попередньому періоді;

V4 що фонд виплати дивідендів формується після того, як за рахунок прибутку задоволені потреби у формуванні власних фінансових ресурсів.

Тема 5. Управління активами підприємства

5.1 Економічна сутність та класифікація активів підприємства. Форми функціонування активів. Участь у господарському процесі і швидкість обороту активів. Обслуговування окремих видів діяльності.

5.2 Фінансові джерела формування активів. Характер володіння активами. Міра ліквідності активів.

5.3 Принципи формування активів підприємства. Управління оборотними активами. Управління необоротними активами.

Література: [21; 24; 25; 26; 34, 37, 38].

Тести для перевірки знань:

Q1 Знайдіть правильне визначення складу оборотного капіталу підприємства.

V1 довгострокові фінансові вкладення, заборгованість постачальникам за матеріальні цінності, прибуток минулих років;

V2 виробничі запаси, грошові кошти, дебіторська заборгованість, цінні папери;

V3 незавершене виробництво, залишки готової продукції на складі, кредиторська заборгованість, залишок грошових коштів на розрахунковому рахунку;

V4 короткострокові фінансові вкладення, сировина і матеріали, заборгованість із заробітної плати, нерозподілений прибуток.

Q2 Назвіть чинники, що впливають на розмір дебіторської заборгованості:

V1 наявність власних оборотних коштів, коефіцієнт ліквідності;

V2 обсяг реалізованої продукції, форми розрахунків з покупцями, фінансовий стан покупців, коефіцієнт сплати дебіторської заборгованості;

V3 коефіцієнт ліквідності;

V4 коефіцієнт забезпеченості власними коштами,

Q3 Сума чистих оборотних активів визначається як...

V1 різниця між короткостроковими фінансовими зобов'язаннями і дебіторською заборгованістю;

V2 різниця між сумою валових оборотних активів підприємства і короткостроковими фінансовими зобов'язаннями;

V3 різниця між короткостроковими фінансовими зобов'язаннями і довгостроковим залученим капіталом, який інвестовано в оборотні активи підприємства;

V4 сума оборотних та необоротних активів.

Q4 Чисті оборотні активи — це...

V1 сума оборотних активів, які фінансуються за рахунок власного капіталу та довгострокового залученого капіталу підприємства;

V2 сума оборотних активів, яка використовується у процесі виробництва;

V3 оптимальна сума виробничих запасів, необхідна для забезпечення безперервності процесу виробництва;

V4 різниця між загальною сумою всіх активів підприємства за балансовою вартістю та загальною сумою залученого капіталу підприємства.

Q5 Власні оборотні активи — це...

V1 сума оборотних активів, яка сформована за рахунок власних коштів підприємства;

V2 сума оборотних активів, яка постійно перебуває у господарському обороті підприємства;

V3 сума оборотних активів, джерелом формування якої є довгостроковий залучений капітал;

V4 сума оборотних активів, яка обслуговує виробничий процес.

Q6 Назвіть основні джерела формування оборотних актив підприємства:

V1 власні кошти, залучені і запозичені кошти;

V2 довгостроковий фінансовий капітал;

V3 короткостроковий кредит, кредиторська заборгованість;

V4 резервний капітал.

Q7 До нематеріальних активів належать:

V1 довгострокові витрати підприємства на придбання ліцензій, різноманітних прав;

V2 короткострокові фінансові інвестиції;

V3 довгострокові позички;

V4 короткострокові боргові зобов'язання.

Q8 Які активи є фінансовими?

V1 акції;

- V2 торгова марка;
- V3 довгострокові позички;
- V4 неосвоєні ділянки землі.

Q9 Які активи є реальними?

- V1 облігації корпорації;
- V2 кошти на поточному рахунку;
- V3 дебіторська заборгованість;
- V4 запаси сировини.

Q10 Існують такі типи фінансування оборотних активів:

- V1 помірний, компромісний, агресивний;
- V2 жорсткий, консервативний, помірний;
- V3 помірний, консервативний, агресивний;
- V4 жорсткий, агресивний, помірний.

Q11 У процесі вибору політики фінансування оборотних активів підприємства використовується така їх класифікація:

- V1 за періодом функціонування;
- V2 за формою функціонування;
- V3 за ступенем ліквідності;
- V4 за рівнем ліквідності.

Q12 Фінансові активи характеризують...

V1 майнові цінності підприємства, що мають матеріальну речову форму;

V2 майнові цінності підприємства, що не мають речової форми, але беруть участь у господарській діяльності та генерують прибуток;

V3 майнові цінності підприємства у формі готівкових грошових коштів, грошових і фінансових інструментів, що належать підприємству;

V4 сукупність матеріальних та нематеріальних ресурсів, що належать підприємству.

Q13 Нематеріальні активи характеризують...

V1 майнові цінності підприємства, що мають матеріальну речову форму;

V2 майнові цінності підприємства, що не мають речової форми, але беруть участь у господарській діяльності та генерують прибуток;

V3 майнові цінності підприємства у формі готівкових грошових коштів, грошових і фінансових інструментів, що належать підприємству;

V4 сукупність матеріальних та нематеріальних ресурсів, що належать підприємству.

Q14 Матеріальні активи характеризують...

V1 майнові цінності підприємства, що мають матеріальну речову форму;

V2 майнові цінності підприємства, що не мають речової форми, але беруть участь у господарській діяльності та генерують прибуток;

V3 майнові цінності підприємства у формі готівкових грошових коштів, грошових і фінансових інструментів, що належать підприємству;

V4 сукупність матеріальних та нематеріальних ресурсів, що належать підприємству.

Q15 За характером участі активів у різних видах діяльності підприємства розрізняють:

V1 оборотні, необоротні активи;

V2 операційні, інвестиційні активи;

V3 валові, чисті активи;

V4 матеріальні, нематеріальні, фінансові активи.

Q16 За характером володіння підприємством традиційно розглядають:

V1 власні, орендовані, активи, що використовуються безоплатно;

V2 операційні, інвестиційні активи;

V3 валові, чисті активи;

V4 матеріальні, нематеріальні, фінансові активи.

Q17 Індивідуальний актив характеризує:

V1 частину майнових цінностей, які є об'єктом комплексного функціонального управління, організованого за

єдиними принципами, і підпорядковані єдиній фінансовій політиці;

V2 вид (або різновид) майнових цінностей, який є одиничним, мінімально деталізованим об'єктом господарського управління;

V3 майнові цінності підприємства, які не вимагають реалізації і є готовими засобами платежу;

V4 групу майнових цінностей підприємства, яка швидко може бути конвертована у грошову форму.

Q18 Високоліквідні активи характеризують...

V1 відображені в балансі окремі види майнових цінностей підприємства, які самостійно реалізовані бути не можуть;

V2 групу майнових цінностей підприємства, які можуть бути конвертовані в грошову форму без відчутних втрат своєї поточної ринкової вартості у термін від одного до шести місяців;

V3 групу майнових цінностей підприємства, яка швидко може бути конвертована у грошову форму без відчутних втрат своєї поточної ринкової вартості з метою своєчасного забезпечення платежів за поточними фінансовими зобов'язаннями;

V4 майнові цінності підприємства, які не вимагають реалізації і є готовими засобами платежу.

Q19 Низьколіквідні активи характеризують...

V1 відображені в балансі окремі види майнових цінностей підприємства, які самостійно реалізовані бути не можуть;

V2 групу майнових цінностей підприємства, які можуть бути конвертовані в грошову форму без відчутних втрат своєї поточної ринкової вартості у термін від одного до шести місяців;

V3 групу майнових цінностей підприємства, яка швидко може бути конвертована у грошову форму без відчутних втрат своєї поточної ринкової вартості з метою своєчасного забезпечення платежів за поточними фінансовими зобов'язаннями;

V4 групу майнових цінностей підприємства, які можуть бути конвертовані у грошову форму без втрат своєї поточної ринкової вартості лише після закінчення значного періоду часу.

Q20 За характером розміщення активів по відношенню до підприємства виділяють:

- V1 внутрішні, зовнішні активи;
- V2 операційні, інвестиційні активи;
- V3 валові, чисті активи;
- V4 матеріальні, нематеріальні, фінансові активи.

Q21 До основних завдань управління оборотними активами належать:

- V1 забезпечення безперебійності виробничого процесу;
- V2 прискорення оборотності загальної суми оборотних активів;
- V3 забезпечення ліквідності оборотних активів, достатньої для підтримки платоспроможності підприємства за поточними фінансовими зобов'язаннями;
- V4 усі відповіді правильні.

Q22 Політика управління необоротними активами являє собою:

- V1 забезпечення своєчасного оновлення необоротних активів підприємства;
- V2 частину загальної фінансової стратегії підприємства і полягає у фінансовому забезпеченні своєчасного їх оновлення та високої ефективності використання;
- V3 формування принципів та оптимізацію структури джерел фінансування необоротних активів;
- V4 аналіз стану та ефективності використання необоротних активів.

Q23 У процесі управління необоротними активами вирішуються такі завдання:

- V1 забезпечення ефективного використання раніше сформованих та нововведених основних засобів та нематеріальних активів;
- V2 формування принципів та оптимізація структури джерел фінансування необоротних активів;
- V3 аналіз стану та ефективності використання необоротних активів.
- V4 немає правильної відповіді.

Q24 Головною метою політики управління оборотним капіталом є:

V1 забезпечення ефективного використання раніше сформованих та нововведених основних засобів та нематеріальних активів;

V2 визначення можливих форм оновлення основних виробничих засобів на простій і розширеній основі;

V3 визначення обсягу і структури поточних активів та джерел їх фінансування і співвідношення між ними, достатнього для забезпечення довгострокової виробничої й ефективної фінансової діяльності підприємства;

V4 визначення можливих способів розширення основних виробничих засобів (будівництво, створення, купівля, оренда, лізинг).

Q25 Консервативна політика управління поточними активами передбачає:

V1 максимальне нарощування поточних активів, наявність значних виробничих запасів та готової продукції, стимулювання покупців за рахунок збільшення обсягу дебіторської заборгованості, наявність значних сум грошових коштів на поточному рахунку;

V2 зменшення обсягу поточних активів, їх мінімізацію;

V3 суттєве переважання поточних зобов'язань у загальній сумі пасивів;

V4 середній або нейтральний рівень поточних зобов'язань у загальній сумі пасивів підприємства.

Q26 Ефективне управління виробничими запасами дає змогу:

V1 зменшити розмір збитків через дефіцит виробничих запасів;

V2 прискорити їх оборотність;

V3 знизити ризик старіння і псування товарів;

V4 усі відповіді правильні.

Q27 Необхідність управління дебіторською заборгованістю викликана тим, що:

V1 урахування реальних витрат або вигод від прийнятих кредитних рішень може використовуватися як інструмент

розширення продажу і підвищення оборотності оборотних коштів;

V2 щоб мати більш реальну оцінку коштів, що у перспективі може одержати підприємство від кредиторів;

V3 щоб зменшити розмір збитку через дефіцит виробничих запасів;

V4 немає правильної відповіді.

Q28 Математичний алгоритм розрахунку максимального розміру залишку грошових коштів відповідно до Моделью Баумоля має такий вигляд:

$$V1 \quad ДКО_{м/м} = 3\sqrt[3]{\frac{3 \cdot P_o \cdot \sigma_{до}^2}{4 \cdot П_o}};$$

$$V2 \quad ДА_{макс} = \sqrt{\frac{2 \cdot P_o \cdot ПО_{до}}{П_o}};$$

$$V3 \quad ДА_{макс} = ДА_{мін} + ДКО_{м/м};$$

$$V4 \quad ДА = ДА_{мін} + \frac{ДКО_{м/м}}{3}.$$

Q29 Математичний алгоритм розрахунку діапазону коливань залишку грошових активів між мінімальним і максимальним його значенням за моделлю Міллера-Орра має такий вигляд:

$$V1 \quad ДКО_{м/м} = 3\sqrt[3]{\frac{3 \cdot P_o \cdot \sigma_{до}^2}{4 \cdot П_o}};$$

$$V2 \quad ДА_{макс} = \sqrt{\frac{2 \cdot P_o \cdot ПО_{до}}{П_o}};$$

$$V3 \quad ДА_{макс} = ДА_{мін} + ДКО_{м/м};$$

$$V4 \quad ДА = ДА_{мін} + \frac{ДКО_{м/м}}{3}.$$

Q30 Головною рисою моделі Стоуна є те, що...

V1 за статистичними даними визначається варіація щоденного надходження коштів на поточний рахунок;

V2 встановлюється мінімальна величина грошових коштів, яку доцільно постійно мати на поточному рахунку;

V3 вона дає змогу врахувати майбутні відхилення в динаміці грошових коштів та їх вплив на позицію підприємства на шкалі «рентабельність – ліквідність»;

V4 надходження грошей відбувається дискретно.

Q31 Необхідно визначити на основі моделі Баумоля середній і максимальний розмір залишків грошових коштів на основі таких даних: планований річний обсяг грошового обороту підприємства складає 225 тис. грн; витрати на обслуговування однієї операції поповнення грошових коштів складають 100 тис. грн; середньорічна ставка відсотка за короткостроковими фінансовими вкладеннями складає 20 %.

V1 15 тис. грн, 7 тис. 500 грн;

V2 7 тис. 500 грн, 15 тис. грн;

V3 325 тис. грн; 7 тис. 500 грн;

V4 230 тис. грн, 7 тис. 200 грн.

Тема 6. Вартість і оптимізація структури капіталу підприємства

6.1 Сутність капіталу підприємства та принципи його формування.

6.2 Економічна сутність та класифікація капіталу підприємства.

6.3 Принципи формування капіталу підприємства.

6.4 Економічна сутність та класифікація капіталу підприємства.

6.5 Принципи формування капіталу підприємства.

6.6 Управління капіталом.

Література: [3; 21; 24; 25; 26; 30; 37; 38].

Тести для перевірки знань:

Q1 Вартість капіталу підприємства виражається...

V1 у процесі здійснення реального інвестування;

V2 оцінці прибутковості окремих фінансових інструментів;
V3 сформованих на підприємстві відносних річних витратах на обслуговування своєї заборгованості перед власниками, кредиторами та інвесторами;

V4 процесі управління структурою капіталу на основі механізму фінансового важеля.

Q2 Процес оцінки вартості капіталу включає в себе:

V1 попередню поелементну оцінку вартості капіталу;

V2 мінімальну норму формування операційного прибутку підприємства;

V3 міру оцінки прибутковості сформованого інвестиційного портфеля;

V4 прибутковість окремих інструментів фінансового інвестування.

Q3 Чинники, що впливають на показник середньозваженої вартості капіталу:

V1 неоднорідні;

V2 узагальнені;

V3 незмінні, тому зі зміною вартості окремих елементів капіталу середньозважене значення залишається незмінним;

V4 динамічні, тому зі зміною вартості окремих елементів капіталу мають вноситися корективи й у середньозважене значення.

Q4 Розрахунок показника граничної вартості капіталу здійснюється за формулою:

$$V1 \text{ ГВК} = \frac{\Delta CЗВК}{\Delta K};$$

$$V2 \text{ ГВК} = \frac{CЗВК}{K} - 1;$$

$$V3 \text{ ГВК} = \frac{ВК}{\Delta K};$$

$$V4 \text{ ГВК} = \frac{\Delta CЗВК}{K}.$$

Q5 Розрахунок граничної ефективності капіталу здійснюється за формулою:

$$V1 \text{ ГВК} = \frac{\Delta CЗВК}{\Delta K};$$

$$V2 \text{ ГВК} = \frac{CЗВК}{K} + 1;$$

$$V3 \text{ ГЕК} = \frac{\Delta PP_{ДК}}{\Delta CЗВК};$$

$$V4 \text{ ГЕК} = \frac{\Delta CЗВК}{K}.$$

Q6 Оцінка вартості власного капіталу має ряд особливостей, основними з яких є:

V1 у процесі оцінки вартості сформованого капіталу використовуються фактичні (звітні) показники, пов'язані з оцінкою окремих його елементів;

V2 залучення додаткового банківського кредиту через зниження рівня фінансової стійкості підприємства може здійснюватися лише на умовах зростання ставки відсотка за кредит;

V3 підприємство, яке використовує тільки власний капітал, має найвищу фінансову стійкість;

V4 суми виплат власникам капіталу входять до складу оподаткованого прибутку, що збільшує вартість власного капіталу в порівнянні з позиковим.

Q7 Вартість додатково залученого капіталу за рахунок емісії привілейованих акцій розраховується за формулою:

$$V1 \text{ BK}_{\phiз} = \frac{ЧП_{\epsilon} \cdot 100\%}{BK};$$

$$V2 \text{ BK}_{\phiн} = \text{BK}_{\phiз} \cdot ПВ_m;$$

$$V3 \text{ BK}_{нра} = \frac{Д_{нра} \cdot 100\%}{K_{нра} \cdot (1 - EB)};$$

$$V4 \text{ ВВП} = \text{ВКП}.$$

Q8 Вартість функціонуючого власного капіталу в плановому періоді визначається за формулою:

$$V1 \quad BK_{\phiз} = \frac{ЧП_{\epsilon} \cdot 100\%}{BK};$$

$$V2 \quad BK_{\phiн} = BK_{\phiз} \cdot ПВ_m;$$

$$V3 \quad BK_{нра} = \frac{Д_{нра} \cdot 100\%}{K_{нра} \cdot (1 - EB)};$$

$$V4 \quad ВВП = ВКП.$$

Q9 Вартість функціонуючого власного капіталу підприємства у звітному періоді визначають за наступною формулою:

$$V1 \quad BK_{\phiз} = \frac{ЧП_{\epsilon} \cdot 100\%}{BK};$$

$$V2 \quad BK_{\phiн} = BK_{\phiз} \cdot ПВ_m;$$

$$V3 \quad BK_{нра} = \frac{Д_{нра} \cdot 100\%}{K_{нра} \cdot (1 - EB)};$$

$$V4 \quad ВВП = ВКП.$$

Q10 Вартість залучення додаткового капіталу за рахунок емісії простих акцій здійснюється за наступною формулою:

$$V1 \quad BK_{\phiн} = BK_{\phiз} \cdot ПВ_m;$$

$$V2 \quad BK_{\phiз} = \frac{ЧП_{\epsilon} \cdot 100\%}{BK};$$

$$V3 \quad BK_{на} = \frac{K_a \cdot Д_{на} \cdot ПВ_m \cdot 100\%}{K \cdot (1 - EB)};$$

$$V4 \quad BK_{нра} = \frac{Д_{нра} \cdot 100\%}{K_{нра} \cdot (1 - EB)};$$

Q11 Найбільш поширеними цілями додаткової емісії є:

V1 необхідність суттєвої зміни структури капіталу з метою збільшення питомої ваги власного капіталу, для покращання фінансової стійкості підприємства і забезпечення високого рівня кредитоспроможності і, як наслідок, зменшення вартості позикового капіталу підприємства і збільшення ефекту фінансового важеля;

V2 реальне інвестування, а саме створення нових філій, дочірніх підприємств, запровадження нового виробництва;

V3 заплановане поглинання інших підприємств;

V4 усі відповіді правильні.

Q12 Оцінка вартості позикового капіталу має ряд особливостей, основними з яких є:

V1 вартість залучення позикового капіталу має високий ступінь зв'язку з рівнем кредитоспроможності підприємства, оцінюваним кредитором;

V2 відносна простота формування базового показника оцінки вартості;

V3 врахування в процесі оцінки вартості позикових коштів податкового коректора;

V4 усі відповіді правильні.

Q13 Показник вартості банківського кредиту залежить від наступних чинників:

V1 вартості позикового капіталу, що залучається у формі банківського кредиту, ставки відсотка за банківський кредит;

V2 кількості одиниць платіжного періоду протягом загального терміну надання кредиту, суми виплат відсотка й основного боргу в і-му періоді за конкретним кредитом;

V3 річної лізингової ставки, рівня витрат на залучення активу на умовах фінансового лізингу до вартості цього активу;

V4 середньої ставки відсотка за кредит, що склалася на фінансовому ринку за аналогічними кредитними інструментами.

Q14 Показник вартості фінансового лізингу залежить від таких чинників:

V1 вартості позикового капіталу, що залучається у формі банківського кредиту, ставки відсотка за банківський кредит;

V2 кількості одиниць платіжного періоду протягом загального терміну надання кредиту, суми виплат відсотка й основного боргу в і-му періоді за конкретним кредитом;

V3 річної лізингової ставки, рівня витрат на залучення активу на умовах фінансового лізингу до вартості цього активу;

V4 середньої ставки відсотка за кредит, що склалася на фінансовому ринку за аналогічними кредитними інструментами.

Q15 Показник вартості позикового капіталу, що залучається за рахунок емісії облігацій, з виплатою купонного відсотка, який формує суму періодичних купонних виплат, залежить від таких чинників:

V1 номіналу облігації, що підлягає погашенню, середньорічна сума дисконту по облігації;

V2 вартості позикового капіталу, що залучається за рахунок емісії облігацій, ставки купонного відсотка по облігації, рівня емісійних витрат щодо обсягу емісії;

V3 середньої ставки відсотка за кредит, що склалася на фінансовому ринку за аналогічними кредитними інструментами;

V4 вартості позикового капіталу, що залучається у формі банківського кредиту, ставки відсотка за банківський кредит.

Q16 До недоліків, пов'язаних з емісією облігацій, слід віднести:

V1 облігації можуть бути випущені при відносно невисоких фінансових зобов'язаннях, оскільки вони забезпечені майном підприємства і мають пріоритетність задоволення претензій у випадку банкрутства підприємства;

V2 емісія облігацій не призводить до втрати контролю над підприємством;

V3 облігації не можуть бути випущені для формування статутного капіталу підприємства і відшкодування збитків;

V4 облігації мають менший рівень ризику в порівнянні з акціями і відповідно можуть бути більш привабливими для інвесторів.

Q17 Фінансовий важіль залежить від таких чинників:

V1 кількості одиниць платіжного періоду протягом загального терміну надання кредиту, суми виплат відсотка й основного боргу в і-му періоді за конкретним кредитом;

V2 середньої ставки відсотка за кредит, що склалася на фінансовому ринку за аналогічними кредитними інструментами;

V3 вартості позикового капіталу, що залучається у формі банківського кредиту, ставки відсотка за банківський кредит;

V4 ставки податку на прибуток, коефіцієнта валової рентабельності активів, середнього розміру відсотків за кредит, що сплачується підприємством за використання позикового капіталу.

Q18 Коефіцієнт фінансового важеля (плече) характеризує:

V1 рівень додаткового прибутку на власний капітал при різній частці використання позикових коштів;

V2 силу впливу фінансового важеля;

V3 зниження фінансової стійкості підприємства;

V4 розмір цінової знижки, наданої постачальником при здійсненні готівкового платежу за продукцію.

Q19 Головна задача зниження загального ризику підприємства зводиться до того, щоб вибрати один із трьох варіантів:

V1 високий рівень ефекту фінансового важеля в поєднанні з низьким рівнем ефекту операційного важеля. Високий рівень ефекту фінансового важеля в поєднанні з високим рівнем ефекту операційного важеля. Високі рівні ефектів операційного та фінансового важелів;

V2 низький рівень ефекту фінансового важеля в поєднанні з низьким рівнем ефекту операційного важеля. Низький рівень ефекту фінансового важеля в поєднанні з високим рівнем ефекту операційного важеля. Помірні рівні ефектів операційного та фінансового важелів;

V3 високий рівень ефекту фінансового важеля в поєднанні з низьким рівнем ефекту операційного важеля. Високий рівень ефекту фінансового важеля в поєднанні з низьким рівнем ефекту операційного важеля. Помірні рівні ефектів операційного та фінансового важелів;

V4 високий рівень ефекту фінансового важеля в поєднанні з низьким рівнем ефекту операційного важеля. Низький рівень ефекту фінансового важеля в поєднанні з високим рівнем ефекту операційного важеля. Помірні рівні ефектів операційного та фінансового важелів.

Q20 Одним з основних принципів формування капіталу на підприємстві є:

V1 формування оптимальної структури капіталу з позиції ефективного його функціонування;

V2 задоволення потреби в придбанні необхідних активів;

V3 високий рівень ефекту фінансового важеля в поєднанні з низьким рівнем ефекту операційного важеля;

V4 зростання відсотків за кредит при нарощенні ефекту фінансового важеля.

Тема 7. Управління інвестиціями підприємства

7.1 Сутність інвестицій підприємства та принципи формування його інвестиційної політики.

7.2 Управління реальними інвестиціями.

7.3 Управління фінансовими інвестиціями.

Література: [3; 15; 21; 24; 25; 26; 30; 37].

Тести для перевірки знань:

Q1 Під капітальними (реальними) інвестиціями розуміють...

V1 вкладання коштів у придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних фондів та нематеріальних активів, які підлягають амортизації;

V2 придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів;

V3 внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права;

V4 здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу (прибутку), отриманого від інвестиційних операцій.

Q2 Фінансові інвестиції поділяються:

V1 на реінвестиції, деінвестиції;

V2 реальні, грошові;

V3 прямі, портфельні;

V4 портфельні, реальні.

Q3 Реінвестиція передбачає...

V1 придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку;

V2 внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права;

V3 придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів;

V4 здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу (прибутку), отриманого від інвестиційних операцій.

Q4 Портфельна інвестиція – це:

V1 здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу (прибутку), отриманого від інвестиційних операцій;

V2 вкладання коштів у придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних фондів та нематеріальних активів, які підлягають амортизації;

V3 придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку (за винятком операцій із скупівлі акцій в обсягах, що перевищують 50 % від загальної суми акцій, емітованих іншою юридичною особою, які належать до прямих інвестицій);

V4 внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права.

Q5 Під інвестиціями розуміють...

V1 придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку;

V2 внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права;

V3 придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів;

V4 всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект.

Q6 За об'єктами вкладення капіталу інвестиції можна класифікувати за такими ознаками:

- V1 короткострокові та довгострокові;
- V2 реальні, фінансові;
- V3 безризикові інвестиції, низькоризикові;
- V4 приватні та державні.

Q7 Які з нижченаведених позицій можна віднести до особливостей інвестиційної діяльності?

V1 інвестиційна діяльність має підпорядкований характер щодо завдань операційної діяльності підприємства;

V2 обсяги інвестиційної діяльності підприємства характеризуються суттєвою рівномірністю в окремих періодах;

V3 основу інвестиційної діяльності складає реальне інвестування;

V4 в процесі інвестиційної діяльності грошові потоки не відрізняються в окремі періоди за своєю направленістю.

Q8 Інвестиційна політика підприємства – це:

V1 здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу (прибутку), отриманого від інвестиційних операцій;

V2 сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій;

V3 частина загальної фінансової стратегії підприємства, що полягає у виборі та реалізації найбільш ефективних форм капітальних та фінансових інвестицій з метою забезпечення високих темпів його розвитку та розширення економічного потенціалу господарської діяльності;

V4 придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку (за винятком операцій із скупівлі акцій в обсягах, що перевищують 50 % від загальної суми акцій, емітованих іншою юридичною особою, які належать до прямих інвестицій).

Q9 Розроблення інвестиційної політики на підприємстві включає такі етапи:

- V1 аналіз стану реального інвестування у звітному періоді;

V2 визначення загального обсягу реального інвестування у плановому періоді;

V3 визначення форм реального інвестування;

V4 вивчення умов зовнішнього інвестиційного середовища та кон'юнктури інвестиційного ринку.

Q10 Політика управління реальними інвестиціями передбачає...

V1 сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій;

V2 вибір та реалізацію найбільш ефективних форм капітальних та фінансових інвестицій з метою забезпечення високих темпів розвитку та розширення економічного потенціалу господарської діяльності підприємства;

V3 підготовку, оцінку та реалізацію найбільш ефективних реальних інвестиційних проектів.

V4 немає правильної відповіді.

Q11 Процес формування політики управління реальними інвестиціями передбачає:

V1 забезпечення високої ефективності інвестицій;

V2 забезпечення мінімізації рівня ризиків, пов'язаних з інвестиційною діяльністю;

V3 забезпечення ліквідності інвестицій;

V4 підготовку бізнес-плану інвестиційного проекту.

Q12 Структура бізнес-плану містить такі розділи:

V1 план маркетингової діяльності;

V2 організаційний план;

V3 аналіз можливих ризиків та страхування;

V4 усі відповіді правильні.

Q13 Поточні фінансові інвестиції – це:

V1 короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості;

V2 інвестиції, що вільно реалізуються та призначаються для утримання протягом терміну, що не перевищує один рік, крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів;

V3 фінансові інвестиції на період більше 1 року, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент;

V4 немає правильної відповіді.

Q14 Під еквівалентом грошових коштів слід розуміти:

V1 короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості;

V2 фінансові інвестиції на період більше 1 року, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент;

V3 інвестиції, що вільно реалізуються та призначаються для утримання протягом терміну, що не перевищує один рік, крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів;

V4 активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку за рахунок відсотків, дивідендів тощо, зростання вартості капіталу або отримання інших вигод для інвестора.

Q15 Дохід від здійснення фінансових інвестицій, якщо він може бути достовірно оцінений, визнається в такому порядку:

V1 відсотки, дивіденди, дисконт, роялті;

V2 відсотки, дивіденди, інвестиції, роялті;

V3 відсотки, дивіденди, дисконт, деривативи;

V4 деривативи, дивіденди, дисконт, роялті;

Q16 З позиції фінансового менеджменту необхідно виділити такі форми фінансового інвестування:

V1 вкладення капіталу в дохідні види грошових інструментів;

V2 вкладення капіталу в статутні капітали підприємств;

V3 вкладення капіталу в доходні види фондових інструментів;

V4 усі відповіді правильні.

Q17 Формування політики управління фінансовими інвестиціями здійснюється такими етапами:

V1 вкладення капіталу в дохідні види грошових інструментів;

V2 вкладення капіталу в статутні капітали інших підприємств;

V3 визначення обсягу фінансового інвестування в плановому періоді;

V4 вкладення капіталу в дохідні види фондових інструментів.

Q18 Собівартість фінансових інвестицій включає:

V1 ціну придбання, комісійні винагороди, гонорари, мито, податки, що не відшкодовуються підприємству, банківські збори, безпосередньо пов'язані з придбанням інвестицій;

V2 ціну придбання, комісійні винагороди, гонорари, мито, податки, що не відшкодовуються підприємству, банківські збори, інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням інвестицій;

V3 ціну придбання, комісійні винагороди, гонорари, мито, податки, що не відшкодовуються підприємству, безпосередньо пов'язані з придбанням інвестицій;

V4 комісійні винагороди, гонорари, мито, податки, що не відшкодовуються підприємству, безпосередньо пов'язані з придбанням інвестицій.

Q19 Економічний зміст моделі оцінки вартості акцій при її використанні протягом невизначеного часу полягає в тому, що:

V1 інвестор, купуючи фінансовий актив, як правило, планує отримати два види потенційних доходів: дивіденд та дохід від приросту капіталу;

V2 поточна реальна вартість акції, що використовується у встановлений термін, дорівнює дисконтованій сумі дивідендів протягом встановленого терміну та очікуваної курсової вартості акції на момент її реалізації, при цьому дисконтною ставкою є норма дохідності;

V3 інвестиційні кошти використовуються протягом невизначеного періоду, являють собою дисконтовану за окремі періоди суму дивідендів, при цьому дисконтною ставкою є норма дохідності;

V4 усі відповіді правильні.

Q20 Для оцінки очікуваної загальної дохідності звичайних акцій з рівномірно зростаючим дивідендом можна використати формулу на основі моделі:

V1 Гордона;

V2 Фішера;

V3 Міллера–Орра;

V4 Баумоля.

Тема 8. Управління грошовими потоками підприємства

8.1 Значення ефективного управління грошовими потоками підприємства.

8.2 Класифікація видів грошових потоків підприємства.

8.3 Принципи, мета та етапи управління грошовими потоками підприємства.

8.4 Методи оптимізації грошових потоків підприємства.

8.5 Планування грошових потоків на підприємстві.

Література: [3; 21; 24; 25; 26; 28; 30; 37].

Тести для перевірки знань:

Q1 Під «грошовими потоками» розуміють:

V1 сукупність розподілених у часі надходжень та виплат грошових коштів, що формуються в ході господарської діяльності;

V2 «кровеносну систему» підприємства, його фінансовий кровообіг;

V3 фінансову рівновагу підприємства в процесі його стратегічного розвитку;

V4 короткострокові фінансові інвестиції, які можуть бути вільно конвертовані у відому суму коштів і мають незначний ризик щодо зміни вартості.

Q2 Ефективне управління грошовими потоками визначається такими критеріями:

V1 прискорюється інкасація платіжних документів покупців продукції (часу перебування їх у дорозі, у процесі реєстрації, у процесі зарахування коштів на поточний рахунок);

V2 короткострокові фінансові інвестиції можуть бути вільно конвертовані у відому суму коштів і мають незначний ризик щодо зміни вартості;

V3 ефективне управління грошовими потоками забезпечує фінансову рівновагу підприємства в процесі його стратегічного розвитку;

V4 немає правильної відповіді.

Q3 З метою ефективного управління грошові потоки підприємства доцільно класифікувати за такими ознаками:

V1 за масштабами обслуговування, за видами господарської діяльності, за напрямком руху грошових коштів, за методами визначення обсягу, за рівнем достатності обсягу грошового потоку, за методами оцінки в часі, за стабільністю часових вимірів;

V2 за масштабами обслуговування, за видами господарської діяльності, за напрямком руху грошових коштів, за методами визначення обсягу, за рівнем достатності обсягу грошового потоку, за методами оцінки в часі, за стабільністю часових інтервалів, за ознакою безперервності формування в певному періоді;

V3 за масштабами обслуговування, за видами господарської діяльності, за напрямком руху грошових коштів, за рівнем достатності обсягу грошового потоку, за методами оцінки в часі, за стабільністю часових інтервалів;

V4 за масштабами обслуговування, за видами господарської діяльності, за напрямком руху грошових коштів, за методами визначення обсягу, за рівнем достатності обсягу грошового потоку.

Q4 До принципів управління грошовими потоками підприємства необхідно віднести:

V1 принцип інформативної достовірності, принцип достатності;

V2 принцип забезпечення ефективності шляхом використання тимчасово вільних грошових коштів як капіталу, принцип забезпечення ліквідності.

V3 принцип забезпечення ліквідності, принцип платоспроможності;

V4 принцип забезпечення збалансованості грошових потоків за видами, обсягами та часовими інтервалами, принцип рівноваги.

Q5 Основна мета управління грошовими потоками підприємства полягає:

V1 в забезпеченні повного та достовірного обліку грошових потоків на підприємстві і формуванні відповідної звітності;

V2 аналізі грошових потоків у попередньому періоді;

V3 оптимізації грошових потоків підприємства;

V4 забезпеченні фінансової рівноваги та стабільної платоспроможності підприємства в процесі його господарської діяльності шляхом оптимізації грошових потоків за надходженнями та видатками та їх синхронізації в часі.

Q6 Основу оптимізації грошових потоків підприємства складає:

V1 інформативна достовірність;

V2 планування грошового потоку в розрізі окремих видів;

V3 забезпечення збалансованості обсягів вхідних та вихідних грошових потоків;

V4 забезпечення повного та достовірного обліку грошових потоків на підприємстві і формування відповідної звітності.

Q7 До негативних наслідків дефіцитного грошового потоку можна віднести:

V1 втрату реальної вартості тимчасово вільних грошових коштів від інфляції;

V2 затримку у виплаті заробітної плати і відповідно зниження рівня продуктивності праці персоналу, зростанні тривалості фінансового циклу;

V3 втрату потенційного доходу від невикористовуваних грошових активів як короткострокових фінансових інвестицій;

V4 усі відповіді правильні.

Q8 Прискорення залучення грошових коштів у короткостроковому періоді може бути досягнуто шляхом використання таких заходів:

V1 забезпечення часткової або повної передплати за виготовлену продукцію, що має значний попит;

V2 скорочення термінів надання товарного (комерційного) кредиту покупцям;

V3 прискорення інкасації платіжних документів покупців продукції (часу перебування їх в дорозі, у процесі реєстрації, у процесі зарахування коштів на поточний рахунок);

V4 усі відповіді правильні.

Q9 Уповільнення виплат грошових коштів у короткостроковому періоді може бути досягнуто шляхом:

V1 використання сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості (облік векселя, факторинг, форфейтинг);

V2 збільшення розміру цінкових знижок за оплату продукції готівкою;

V3 збільшення за договором з постачальником терміну надання підприємству товарного (комерційного) кредиту;

V4 прискорення інкасації простроченої дебіторської заборгованості.

Q10 Зростання обсягу вхідного грошового потоку в довгостроковому періоді може бути досягнуто за рахунок таких заходів, як:

V1 скорочення обсягів і структури реальних інвестиційних програм;

V2 продаж частини або всього обсягу фінансових інструментів інвестування;

V3 відмова від фінансового інвестування;

V4 зниження суми постійних витрат підприємства.

Q11 Зменшення обсягу вихідного грошового потоку в довгостроковому періоді може бути досягнуто шляхом:

V1 продажу частини або всього обсягу фінансових інструментів інвестування;

V2 залучення стратегічних інвесторів з метою збільшення власного капіталу;

V3 зниження суми постійних витрат підприємства.

V4 продажу або здавання в оренду основних активів.

Q12 До методів оптимізації надлишкового грошового потоку, що пов'язані із забезпеченням зростання інвестиційної активності підприємства, можна віднести:

V1 дострокове погашення довгострокових фінансових кредитів;

V2 прискорення періоду розроблення реальних інвестиційних проектів і початку їх реалізації;

V3 здійснення регіональної диверсифікації операційної діяльності підприємства;

V4 усі відповіді правильні.

Q13 Підвищення суми чистого грошового потоку підприємства може бути забезпечене за рахунок здійснення таких заходів:

V1 скорочення обсягів і структури реальних інвестиційних програм;

V2 використання методу прискореної амортизації основних активів;

V3 відмова від фінансового інвестування;

V4 зниження суми постійних витрат підприємства.

Q14 Коефіцієнт кореляції вхідного та вихідного грошових потоків залежить від таких чинників:

V1 середньої суми вихідного грошового потоку в одному інтервалі планового періоду;

V2 максимальної суми вихідного грошового потоку в одному інтервалі планового періоду;

V3 мінімальної суми вихідного грошового потоку в одному інтервалі планового періоду;

V4 середньоквадратичного стандартного відхилення різниць грошових потоків.

Q15 Синхронізація грошових потоків оснований:

V1 на достроковому погашенні довгострокових фінансових кредитів;

V2 згладжуванні обсягу грошових потоків у розрізі окремих інтервалів певного періоду;

V3 здійсненні регіональної диверсифікації операційної діяльності підприємства;

V4 коваріації вхідного та вихідного грошового потоку.

Q16 Метод вирівнювання грошових потоків передбачає:

V1 дострокове погашення довгострокових фінансових кредитів;

V2 згладжування обсягу грошових потоків у розрізі окремих інтервалів певного періоду;

V3 здійснення регіональної диверсифікації операційної діяльності підприємства;

V4 коваріацію вхідного та вихідного грошового потоку.

Q17 Грошові кошти включають:

V1 кошти в касі та на рахунках у банках, які можуть бути використані для поточних операцій;

V2 короткострокові фінансові інвестиції, які можуть бути вільно конвертовані у відому суму коштів і мають незначний ризик щодо зміни вартості;

V3 національну валюту;

V4 національну та іноземну валюту.

Q18 Процес управління грошовими потоками підприємства включає такі етапи:

V1 забезпечення повного та достовірного обліку грошових потоків на підприємстві і формування відповідної звітності;

V2 аналіз грошових потоків у попередньому періоді;

V3 забезпечення ефективного контролю за грошовими потоками підприємства шляхом моніторингу поточної фінансової діяльності;

V4 усі відповіді правильні.

Q19 Збалансованість дефіцитного грошового потоку в короткостроковому періоді можна досягти, використовуючи...

V1 «Систему прискорення-уповільнення платіжного обороту»;

V2 організаційні заходи щодо прискорення залучення грошових коштів, з одного боку, та уповільнення їх виплат з іншого;

V3 «Систему лідс енд легс»;

V4 усі відповіді правильні.

Q20 Флоут – це:

V1 збільшення розміру цінових знижок за оплату продукції готівкою;

V2 використання сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості;

V3 збільшення за договором з постачальником терміну надання підприємству товарного (комерційного) кредиту;

V4 сума грошових коштів підприємства, на яку виписані платіжні документи, але ще не інкасована їх отримувачем.

Тема 9. Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування

9.1 Сутність та необхідність фінансового прогнозування і планування на підприємстві.

9.2 Підсистеми фінансового планування: їх сутність і взаємозв'язок.

9.3 Процес бюджетування в загальній системі фінансового планування.

9.4 Види бюджетів підприємства. Особливості їх складання.

Література: [3; 21; 24; 25; 26; 30; 34; 36; 37].

Тести для перевірки знань:

Q1 Пошуковий прогноз ґрунтується:

V1 на умовному продовженні в майбутньому тенденції розвитку досліджуваного об'єкта в минулому і теперішньому і відокремлюється від умов (факторів), здатних змінити тенденції розвитку (тут основний метод прогнозування – екстраполяція);

V2 визначенні шляхів і строків досягнення можливих станів об'єкта прогнозування у майбутньому, прийнятих за цілі;

V3 узагальненні та аналізі наявної інформації з подальшим моделюванням можливих варіантів розвитку ситуацій і фінансових показників за допомогою методів кореляційно-регресійного аналізу, економетричних, зокрема екстраполяції;

V4 варіантній основі.

Q2 Основною метою внутрішньофірмового планування є:

V1 забезпечення необхідними фінансовими ресурсами виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності;

V2 забезпечення оптимальних можливостей для прибуткової господарської діяльності;

V3 дотримання інтересів акціонерів та інших інвесторів;

V4 контроль за фінансовим станом, платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства.

Q3 До основних завдань фінансового планування діяльності підприємства в умовах ринку можна віднести:

V1 надання можливості визначення життєздатності фінансових проектів в умовах конкуренції;

V2 виявлення внутрішньогосподарських резервів збільшення прибутку за рахунок економного використання грошових коштів;

V3 служить інструментом одержання зовнішнього фінансування.

Q4 Значення фінансового планування для підприємства полягає в тому, що воно:

V1 служить інструментом одержання зовнішнього фінансування;

V2 втілює вироблені стратегічні цілі у форму конкретних фінансових показників;

V3 надає можливості визначення життєздатності фінансових проектів в умовах конкуренції;

V4 усі відповіді правильні.

Q5 На підприємстві фінансове планування проводиться за трьома основними напрямками:

V1 адаптивне, поточне, оперативне фінансове планування;

V2 перспективне, поточне, оперативне фінансове планування;

V3 зовнішнє, поточне, оперативне фінансове планування;

V4 перспективне, внутрішньогалузеве, оперативне фінансове планування;

Q6 Оперативне фінансове планування здійснюється у формі:

V1 плану доходів і видатків за операційною діяльністю;

V2 прогнозу звіту про прибутки та збитки, прогнозу про рух грошових коштів, прогнозу бухгалтерського балансу;

V3 платіжного календаря, касового плану, розрахунку потреби в кредитних ресурсах;

V4 плану надходження і витрачання грошових коштів, балансового плану.

Q7 Поточне фінансове планування здійснюється у формі:

V1 плану надходження і витрачання грошових коштів, балансового плану, плану доходів і видатків за операційною діяльністю;

V2 прогнозу звіту про прибутки та збитки, прогнозу про рух грошових коштів, прогнозу бухгалтерського балансу;

V3 платіжного календаря, касового плану, розрахунку потреби в кредитних ресурсах;

V4 немає правильної відповіді.

Q8 Поточне планування здійснюється на період:

V1 3-5 років;

V2 один рік;

V3 декада, місяць, квартал;

V4 квартал.

Q9 Стратегічному фінансовому плануванню притаманні такі характерні риси:

V1 визначення періоду реалізації стратегії (визначається тривалістю формування загальної стратегії розвитку підприємства);

V2 формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства;

V3 орієнтація на розв'язання ключових, визначальних для фінансової системи підприємства цілей, від досягнення яких залежить його виживання;

V4 у процесі розроблення фінансової стратегії особлива увага приділяється виробництву конкурентоспроможної продукції.

Q10 Процес формування фінансової стратегії підприємства включає в себе такий етап:

V1 контроль за фінансовим станом, платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства;

V2 розроблення фінансової політики за конкретними напрямками фінансової діяльності (податкова, амортизаційна, дивідендна тощо);

V3 орієнтація на розв'язання ключових, визначальних для фінансової системи підприємства цілей, від досягнення яких залежить його виживання;

V4 забезпечення необхідними фінансовими ресурсами виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності.

Q11 Поточні плани...

V1 розробляються на основі стратегічних шляхом їхньої деталізації, тобто, якщо перший вид планів дає приблизний перелік фінансових ресурсів, їхній обсяг і напрямки використання, то в межах поточного планування проводиться взаємозв'язок кожного виду вкладень із джерелами фінансування;

V2 це плани генерального розвитку бізнесу і довгострокової структури організації. У фінансовому аспекті вони визначають обсяг і структуру фінансових ресурсів, необхідних для збереження підприємства як бізнес-одиниці;

V3 це короткострокові плани, безпосередньо пов'язані з досягненням цілей фірми;

V4 включають аналіз фінансової ситуації.

Q12 До основних характеристик бюджетування можна віднести:

V1 платоспроможність, ліквідність;

V2 короткостроковість, високий рівень конкретизації, тісний взаємозв'язок з контролем та аналізом відхилень;

V3 контрольний супровід, нагляд, моніторинг;

V4 немає правильної відповіді.

Q13 Бюджетування спрямоване на виконання таких основних завдань:

V1 участь у бюджетуванні менеджерів усіх підрозділів, що відповідають за виконання бюджету;

V2 забезпечення єдиного порядку підготовки, аналізу і затвердження бюджетів;

V3 регулювання фінансових компетенцій (визначення потреби у фінансових ресурсах, необхідних для досягнення поставлених цілей окремими підрозділами підприємства, визначення обсягу і складу витрат, пов'язаних з діяльністю окремих структурних одиниць і підрозділів);

V4 координація діяльності підрозділів підприємства в процесі розроблення бюджетів.

Q14 Бюджетування через приріст – це:

V1 метод, при якому кожного разу необхідно робити повне обґрунтування запланованих витрат так, наче діяльність здійснюється уперше;

V2 складання бюджетів на підставі фактичних результатів, досягнутих у попередньому періоді;

V3 координація наявних та мобілізованих фінансових ресурсів (їх спрямування на досягнення цілей, визначених у стратегії розвитку підприємства);

V4 прогнозування (в бюджетах знаходять свій фінансовий вираз майбутні операції підприємства).

Q15 Бюджетування «з нуля» – це:

V1 метод, при якому кожного разу необхідно робити повне обґрунтування запланованих витрат так, наче діяльність здійснюється уперше;

V2 складання бюджетів на підставі фактичних результатів, досягнутих у попередньому періоді;

V3 координація наявних та мобілізованих фінансових ресурсів (їх спрямування на досягнення цілей, визначених у стратегії розвитку підприємства);

V4 прогнозування (в бюджетах знаходять свій фінансовий вираз майбутні операції підприємства).

Q16 За широтою номенклатури витрат бюджети розрізняють:

V1 на стабільний і гнучкий;

V2 індивідуальні, зведені;

V3 функціональний, комплексний;

V4 операційний, фінансовий.

Q17 Фінансовий бюджет – це:

V1 бюджет, в якому відображаються обсяг і структура грошових коштів та їх використання;

V2 система бюджетів, що характеризує доходи і витрати за операціями або окремими функціями підприємства;

V3 план грошових надходжень і платежів за всіма видами діяльності підприємства;

V4 операційний бюджет, який містить інформацію про заплановані обсяги продажу, ціни та очікувані доходи від реалізації кожного виду продукції.

Q18 Бюджетування капітальних інвестицій відображає:

V1 операційний бюджет, який містить інформацію про заплановані обсяги продажу, ціни та очікувані доходи від реалізації кожного виду продукції;

V2 план грошових надходжень і платежів за всіма видами діяльності підприємства;

V3 планові витрати, вибір інвестиційних проектів та джерел фінансування;

V4 план, в якому відображаються обсяг і структура грошових коштів та їх використання.

Q19 Бюджет виробництва...

V1 це план, в якому відображаються обсяг і структура грошових коштів та їх використання;

V2 показує, скільки одиниць продукції необхідно виготовити (надати послуг), щоб забезпечити запланований обсяг продажу і необхідний рівень запасів;

V3 це план грошових надходжень і платежів за всіма видами діяльності підприємства;

V4 це операційний бюджет, який містить інформацію про заплановані обсяги продажу, ціни та очікувані доходи від реалізації кожного виду продукції.

Q20 Під «консолідованим бюджетом» слід розуміти:

V1 план грошових надходжень і платежів за всіма видами діяльності підприємства;

V2 план, в якому відображаються обсяг і структура грошових коштів та їх використання;

V3 систему бюджетів, що характеризує доходи і витрати за операціями або окремими функціями підприємства;

V4 скоординований за всіма підрозділами і функціями план діяльності підприємства в цілому, що об'єднує блоки окремих бюджетів і створює потоки інформації, потрібні для прийняття і контролю управлінських рішень у сфері фінансового планування.

Тема 10. Політика антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства

10.1 Фінансова криза на підприємстві: сутність, ознаки і джерела виникнення.

10.2 Економіко-правові аспекти банкрутства підприємств в Україні.

10.3 Діагностика банкрутства підприємства.

10.4 Формування та реалізація політики антикризового фінансового управління підприємством.

10.5 Сутність фінансової стабілізації підприємства при загрозі банкрутства. Внутрішні і зовнішні механізми фінансової стабілізації підприємства.

10.6 Сутність і форми фінансової санації підприємства.

Література: [3; 21; 24; 25; 26; 30; 37].

Тести для перевірки знань:

Q1 Під фінансовою кризою розуміють:

V1 фазу розбалансованої діяльності підприємства та обмежених можливостей впливу його керівництва на фінансові відносини;

V2 соціально-економічні чинники загального розвитку країни, що негативно впливають на діяльність підприємства;

V3 ринкові чинники, що формують несприятливі для підприємства тенденції розвитку товарних і фінансових ринків;

V4 реалізацію катастрофічних ризиків підприємства в процесі його фінансової діяльності, внаслідок якої воно нездатне задовольнити у встановлені терміни висунуті з боку кредиторів вимоги і виконати зобов'язання перед бюджетом.

Q2 Під банкрутством розуміють:

V1 фазу розбалансованої діяльності підприємства та обмежених можливостей впливу його керівництва на фінансові відносини;

V2 соціально-економічні чинники загального розвитку країни, що негативно впливають на діяльність підприємства;

V3 ринкові чинники, що формують несприятливі для підприємства тенденції розвитку товарних і фінансових ринків;

V4 реалізацію катастрофічних ризиків підприємства в процесі його фінансової діяльності, внаслідок якої воно нездатне задовольнити у встановлені терміни висунуті з боку кредиторів вимоги і виконати зобов'язання перед бюджетом.

Q3 До фінансових причин неплатоспроможності і банкрутства підприємств необхідно віднести:

V1 тривалу неплатоспроможність підприємства, викликану низькою ліквідністю його активів;

V2 фазу, яка безпосередньо не загрожує функціонуванню підприємства (за умови переведення його на режим антикризового управління);

V3 кризовий стан, який не сумісний з існуванням підприємства і призводить до його ліквідації.

V4 фазу, яка загрожує подальшому існуванню підприємства і потребує негайного проведення фінансової санації.

Q4 До боржника господарський суд може застосовувати такі типи процедур:

V1 закриття; реорганізаційні та санаційні; мирову угоду;

V2 ліквідаційні; реорганізаційні та санаційні; мирову угоду;

V3 ліквідаційні; реорганізаційні та санаційні;

V4 ліквідаційні; реорганізаційні та санаційні; впровадження справи про банкрутство.

Q5 До функцій фінансового менеджменту в процесі здійснення ліквідаційної процедури необхідно віднести:

V1 припинення нарахування пені та відсотків на всі види заборгованості банкрута;

V2 забезпечення задоволення претензій кредиторів за рахунок реалізації майна підприємства;

V3 початок ліквідаційної процедури;

V4 право розпоряджання майном банкрута й усі його майнові права та обов'язки, що переходять до ліквідаційної комісії.

Q6 Величина коефіцієнта Бівера залежить від таких чинників:

V1 чистий прибуток, амортизація, довгострокові, поточні зобов'язання;

V2 чистий прибуток, податок на прибуток, довгострокові, поточні зобов'язання;

V3 прибуток до оподаткування, амортизація, довгострокові, поточні зобов'язання;

V4 прибуток до оподаткування, амортизація, поточні зобов'язання.

Q7 Ознакою формування незадовільної структури балансу є такий фінансовий стан підприємства, у якого протягом тривалого часу (1,5-2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує:

V1 0,5;

V2 1;

V3 0,2;

V4 1,5.

Q8 Глибокій фінансовій кризі характерне:

V1 обвальне зниження ринкової вартості підприємства;

V2 зниження коефіцієнта автономії;

V3 гранично високий коефіцієнт і відсутність ефекту фінансового левериджу;

V4 тенденція до зниження ринкової вартості підприємства.

Q9 Легкій фінансовій кризі характерне:

V1 зниження ліквідності грошового потоку;

V2 тенденція до зниження ринкової вартості підприємства;

V3 високий коефіцієнт операційного левериджу при тенденції до зростання рівня змінних витрат;

V4 від'ємне значення чистого грошового потоку.

Q10 Фінансовій катастрофі характерне:

V1 високий коефіцієнт операційного левериджу при тенденції до зростання рівня змінних витрат;

V2 гранично високий коефіцієнт автономії і відсутність ефекту фінансового левериджу;

V3 істотне зниження коефіцієнтів абсолютної і поточної платоспроможності;

V4 переважне вкладення капіталу в зоні критичного ризику.

Q11 Оберіть найоптимальніший спосіб реагування на високу імовірність банкрутства:

V1 нормалізація поточної фінансової діяльності;

V2 пошук ефективних форм санації або ліквідація підприємства;

V3 повне використання внутрішніх механізмів фінансової стабілізації;

V4 немає правильної відповіді.

Q12 Головною метою антикризового фінансового управління є...

V1 постійна готовність до можливого порушення фінансової рівноваги підприємства в динамічно змінюваних умовах функціонування;

V2 рання діагностика кризових явищ у фінансовій діяльності підприємства;

V3 диференціація індикаторів кризових явищ за ступенем їх небезпеки для фінансового розвитку підприємства;

V4 розроблення і реалізація заходів, спрямованих на швидке відновлення платоспроможності і достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, яке забезпечує його вихід із кризового фінансового стану.

Q13 Фінансовий менеджмент на етапі формування цілей і вибору основних механізмів антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства має бути спрямований на реалізацію таких принципових цілей:

V1 забезпечення фінансового оздоровлення підприємства за рахунок реалізації внутрішніх резервів господарської діяльності;

V2 забезпечення фінансового оздоровлення підприємства за рахунок зовнішньої допомоги і часткової його реорганізації;

V3 припинення господарської діяльності у зв'язку з неможливістю фінансового оздоровлення підприємства;

V4 усі відповіді правильні.

Q14 Фінансова стабілізація в умовах кризової ситуації послідовно здійснюється за такими основними етапами:

V1 формування цілей і вибір основних механізмів антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства;

V2 забезпечення фінансового оздоровлення підприємства;

V3 відновлення фінансової стійкості;

V4 забезпечення ліквідаційних процедур при банкрутстві підприємства.

Q15 Оперативний механізм фінансової стабілізації є:

V1 наступальною тактикою, спрямованою на перелом несприятливих тенденцій фінансового розвитку;

V2 системою заходів, спрямованих, з одного боку, на зменшення поточних фінансових зобов'язань підприємства, а, з іншого боку – на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання;

V3 системою заходів, основою на використанні моделей фінансової рівноваги в довгостроковому періоді;

V4 усі відповіді є правильними.

Q16 Санація – це:

V1 сукупність зовнішніх механізмів фінансової стабілізації.

V2 система заходів, що здійснюються під час банкрутства з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямована на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації підприємства, боргів і капіталу та (або) зміну організаційно-правової та виробничої структури боржника;

V3 сукупність усіх можливих заходів, внутрішніх і зовнішніх механізмів, які здатні привести підприємство до фінансового оздоровлення;

V4 усі відповіді правильні.

Q17 До форм санації, спрямованих на реорганізацію підприємства, слід віднести:

V1 випуск боргових цінних паперів під гарантію санатора;

V2 переведення боргу на іншу юридичну особу;

V3 поглинання;

V4 погашення боргу підприємства за рахунок цільового банківського кредиту.

Q18 До форм санації, спрямованих на реорганізацію боргу, слід віднести:

V1 злиття;

V2 поглинання;

V3 розподіл;

V4 погашення боргу підприємства за рахунок цільового банківського кредиту.

Q19 Мета санації вважається досягнутою, якщо:

V1 вдалося оздоровити фінансово-господарське становища боржника;

V2 вдалося за рахунок зовнішньої фінансової допомоги або реорганізації нормалізувати виробничу діяльність і уникнути оголошення підприємства-боржника банкрутом з подальшим припиненням його діяльності і продажем майна;

V3 застосувати модель фінансової рівноваги в довгостроковому періоді;

V4 усі відповіді правильні.

Q20 Управління санацією підприємства включає такі етапи:

V1 визначення доцільності проведення санації в процесі діагностики банкрутства;

V2 обґрунтування концепції санації;

V3 пошук і відбір санатора;

V4 усі відповіді правильні.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТЕОРЕТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ СТУДЕНТАМИ

1 Дослідити, як співвідносяться поняття «управління», «управління фінансами» і «фінансовий менеджмент». Які принципові риси-відмінності має фінансовий менеджмент у системі управління фінансами?

2 Визначити умови, необхідні для виникнення і функціонування фінансового менеджменту.

3 Обґрунтувати, чи можна максимізацію прибутку вважати головною метою фінансового менеджменту. Якщо ні, то в чому полягає головна мета фінансового менеджменту?

4 Надати стисло характеристику методів та прийомів фінансового менеджменту. Навести конкретні приклади їх використання.

5 Провести порівняльний аналіз сутності стратегічного, проблемно орієнтованого, оперативно-тактичного фінансового менеджменту в розрізі специфіки їх цілей і завдань, особливостей організації і сфери використання.

6 Визначити особливості організації фінансового менеджменту на підприємствах різних організаційно-правових форм та форм власності.

7 Проаналізувати особливості формування фінансової звітності малих підприємств.

8 Визначити особливості формування фінансової звітності підприємств – емітентів цінних паперів.

9 Проаналізувати нормативно-правові положення щодо регулювання проблеми визначення сутності і меж комерційної таємниці підприємства.

10 Дослідити сутність реальної ефективної ставки відсотка та особливості її розрахунку для різних умов нарахувань.

11 Ознайомитися з методикою врахування впливу чинника ризику на зміну вартості грошей у часі.

12 Ознайомитися з методикою врахування впливу чинника ліквідності на вартість грошей у часі.

13 Ознайомитися з методикою врахування впливу інфляції на визначення вартості грошей у часі.

14 З'ясувати особливості формування амортизаційної політики підприємства на сучасному етапі економічного розвитку.

15 З'ясувати сутність лівостороннього і правостороннього ризику в управлінні оборотним капіталом. Навести приклади лівостороннього і правостороннього ризику.

16 Визначити сутність і особливості використання контролю за виробничими запасами.

17 Обґрунтувати сутність і особливості різних методів інкасації і рефінансування дебіторської заборгованості.

18 З'ясувати основні чинники, що визначають структуру капіталу підприємства, і навести характеристику механізму їх впливу на неї.

19 Визначити основні принципи, яких потрібно дотримуватись при формуванні структури капіталу підприємства.

20 Провести порівняльний аналіз власного и позикового капіталу підприємства, визначити їх характерні риси і основні принципи оцінки.

21 Дослідити особливості розроблення і реалізації емісійної політики підприємства – емітента акцій.

22 Дослідити особливості розроблення і реалізації емісійної політики підприємства – емітента облігацій.

23 Навести характеристику основних чинників, що впливають на формування прибутку підприємства (в розрізі операційної, фінансової і інвестиційної діяльності).

24 Ознайомитися з методикою оптимізації структури продукції підприємства з використанням показників операційного аналізу.

25 Дослідити нормативно-правовий порядок здійснення нарахування та виплати дивідендів в Україні. З'ясувати сутність і мету встановлення таких дат: дата оголошення дивідендів, екс-дивідендна дата, дата перепису; дата виплати.

26 Навести стисло характеристику чинників, що впливають на формування дивідендної політики підприємств.

27 Визначити сутність і завдання управління розподілом прибутку підприємства. Навести основні принципи і напрями управління розподілом прибутку.

28 Здійснити порівняльну характеристику підходів щодо формування і відповідних їм типів дивідендної політики.

29 Визначити основні види інвестиційних проектів і вимоги до їх розробки.

30 Ознайомитися з порядком розроблення бюджету капітальних вкладень.

31 Навести приклади ринкового ризику та бізнес-ризиків фінансового інвестування.

32 Провести порівняльний аналіз різних методів розрахунку вартості поточних фінансових інвестицій (первісну оцінку за собівартістю, оцінку за нижчою з двох оцінок – собівартість або ринкова вартість на основі окремої інвестиції або на основі інвестиційного портфеля).

33 Провести порівняльний аналіз різних методів розрахунку вартості довгострокових фінансових інвестицій (метод собівартості, за нижчою оцінкою собівартості або ринковою вартістю, за методом участі в капіталі; за переоціненою вартістю).

34 З'ясувати сутність диверсифікації. Навести приклади диверсифікованого та недиверсифікованого ризику.

35 Обґрунтувати необхідність ефективного управління грошовими потоками підприємства.

36 Визначити особливості управління вхідними і вихідними грошовими потоками підприємства.

37 З'ясувати і надати характеристику основних чинників, що впливають на оптимізацію грошових потоків підприємства в розрізі внутрішніх та зовнішніх.

38 З'ясувати особливості управління грошовими потоками, пов'язаними з фінансовими операціями, з оплатою рахунків суб'єктів господарювання, з перерахуванням коштів до бюджету і цільових державних фондів.

39 Дослідити основні методи фінансового планування на підприємстві. Навести конкретні приклади їх застосування.

40 Провести порівняльний аналіз бюджетування і традиційної системи фінансового планування.

41 Навести стислу характеристику основних способів бюджетування.

42 З'ясувати сутність і види фінансової кризи підприємства.

43 З'ясувати черговість задоволення вимог кредиторів при провадженні справи про банкрутство боржника.

44 Визначити сутність і особливості формування ліквідаційної маси.

45 Дослідити основні прийоми і методи діагностики банкрутства підприємства.

46 Дослідити сутність і особливості використання моделей фінансової рівноваги в системі антикризового управління підприємством.

47 З'ясувати сутність і механізм дії системи випереджального реагування на загрозу банкрутства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

2 Адаменко, М. В. Застосування системного підходу при удосконаленні фінансового менеджменту підприємства [Текст] / М. В. Адаменко // Економіка, фінанси, право. – 2012. – № 7. – С. 27-31.

3 Паранчук, С. В. Трансформація систем фінансового менеджменту в умовах переходу до постіндустріальної економіки [Текст] / С. В. Паранчук // Проблеми науки. – 2011. – № 7. – С. 34-40.

4 Тельнова, Г. В. Визначення загальних засад концепції фінансового менеджменту інтегрованої корпоративної структури [Текст] / Г. В. Тельнова // Економічний часопис ХХІ. – 2013. – № 3-4. – С. 57-60.

5 Тельнова, Г. В. Організація підсистеми гнучкого планування в системі фінансового менеджменту підприємства [Текст] / Г. В. Тельнова // Економіка & держава. – 2012. – № 6. – С. 51-53.

6 Губина, О. В. Анализ финансово-хозяйственной деятельности [Текст] : практикум / О. В. Губина, В. Е. Губин. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ФОРУМ, ИНФРА-М, 2012. – 192 с.

7 Андреева, Г. І. Економічний аналіз [Текст] : навч.-метод. посібник / Г. І. Андреева. – К. : Знання, 2008. – 263 с. – (Серія «Вища освіта ХХІ століття»).

8 Бабенко, В. Г. Механізм страхування фінансових ризиків [Текст]: монографія / В. Г. Бабенко. – Мелітополь : ТДАТУ, 2009. – 287 с.

9 Баканів, М. І. Фінансовий аналіз [Текст]: навч. посібник / М. І. Баканів. – К. : Кондор, 2009. – 296 с.

10 Банк, В. Р. Финансовый анализ [Текст] : учеб. пособие / В. Р. Банк, С. В. Банк, А. В. Тараскина. – М. : ТК Велби, Изд-во. Проспект, 2006. – 344 с.

11 Басовский, Л. Е. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности [Текст] / Л. Е. Басовский, А. М. Лунева, А. Л. Басовский. – М. : Инфра-М, 2008. – 222 с.

12 Білик, М. Д. Фінансовий аналіз [Текст]: навч. посібник / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с.

13 Білуха, М. Т. Теорія бухгалтерського обліку [Текст]: підручник / М. Т. Білуха. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 690 с.

14 Бланк, И. А. Основы финансового менеджмента [Текст]: учебник: в 2 т. / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – 512 с.

15 Богатко, Н. Г. Облік та аналіз фінансових інвестицій [Текст]: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.04 / Н. Г. Богатко; Харк. держ. акад. технології та орг. харчування. – Харків, 1999. – 17 с.

16 Бровкова, Е. Г. Внешнеэкономическая деятельность [Текст]: учебник / Е. Г. Бровкова, И. П. Продиус. – К. : Сирин, 2000. – 196 с.

17 Булатів, А. С. Економічний аналіз діяльності підприємств [Текст]: навч. посібник / А. С. Булатів. – К. : Знання, 2007. – 408 с.

18 Гречина, І. В. Оцінка інвестиційної привабливості торговельних підприємств [Текст]: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / І. В. Гречина; Донец. держ. ун-т економіки і торгівлі. – Донецьк, 2008. – 19 с.

19 Гречина, І. В. Оцінка інвестиційної привабливості торговельних підприємств [Текст]: монографія / І. В. Гречина, П. М. Сухарев. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2010. – 417 с.

20 Балабанов, И. Т. Основы финансового менеджмента [Текст] / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1998. – 250 с.

21 Бланк, И. А. Основы финансового менеджмента [Текст] / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 1999. – Т. 1, 2.

22 Бланк, И. А. Управление использованием капитала [Текст] / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2000. – 656 с.

23 Бланк, И. А. Управление прибылью [Текст] / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 1998. – 544 с.

24 Бланк, И. А. Финансовый менеджмент [Текст]: учеб. курс / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – 528 с.

25 Брігхем, Є. Ф. Основы фінансового менеджменту [Текст]: пер. з англ. / Є. Ф. Брігхем. – К. : Молодь, 1997. – 1000 с.

26 Ван Хорн, Дж. К. Основы управления финансами [Текст]: пер. с англ. / Дж. К. ван Хорн. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 780 с.

27 Крамаренко, Г. О. Фінансовий менеджмент [Текст]: підручник / Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 520 с.

28 Ковалев, В. В. Управление финансами [Текст]: учеб. пособие. – М.: ФБК-ПРЕСС, 1998. – 160 с.

29 Лігоненко, Л. О. Ковальчук Г. В. Управління грошовими коштами торговельного підприємства [Текст]: навч. посібник / Л. О. Лігоненко. – К.: КДТЕУ, 1998. – 156 с.

30 Омельченко, Л. С. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник / Л. С. Омельченко. – Маріуполь: ПДТУ, 2016. – 235 с.

31 Поляк, Г. Б. Финансовый менеджмент [Текст]: учебник / Г. Б. Поляк. – М.: Финансы: ЮНИТИ, 1997. – 518 с.

32 Терещенко, О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств [Текст]: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.

33 Фінансовий менеджмент [Текст]: методичні вказівки щодо вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Фінанси» / уклад. І. О. Школьник. – Суми: УАБС, 2002. – 32 с.

34 Фінансовий менеджмент [Текст]: методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт для студентів заочної форми навчання / уклад. І. О. Школьник. – Суми: УАБС. – 50 с.

35 Фінансовий менеджмент [Текст]: методичні рекомендації щодо виконання курсової роботи для студентів спеціальності «Фінанси» / уклад. І. О. Школьник. – Суми: УАБС, 2003. – 26 с.

36 Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник / за ред. проф. Г. Г. Кірейцева. – К.: ЦУЛ, 2002. – 496 с.

37 Финансовый менеджмент: теория и практика [Текст]: учебник / под ред. Е. С. Стояновой. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Изд-во «Перспектива», 2000. – 656 с.

38 Финансовый менеджмент [Текст]: учебник / ред. Н. Ф. Самсонов. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1999. – 495 с.